

Podpora rozvoje
Olomouckého kraje

PŘÍLOHA 2

Analýza území Olomouckého kraje s výraznými rozdíly v socio-ekonomickém vývoji

(aktualizace přílohy č. 2 Programu rozvoje územního
obvodu Olomouckého kraje ze dne 23. 2. 2005)

zpracovatel analýzy společnost

BermanGroup
economic development services

KVĚTEN 2010

OBSAH

1	Vymezení území s výraznými rozdíly v socio-ekonomickém vývoji.....	3
2	Metodika.....	4
3	Regiony se soustředěnou podporou státu	6
3.1	Regiony se soustředěnou podporou státu v krajském srovnání	7
3.2	Metodika vymezení regionů se soustředěnou podporou státu.....	8
4	Územní diferenciací Olomouckého kraje podle okresů	9
5	Územní diferenciací Olomouckého kraje podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností	11
6	Územní diferenciací Olomouckého kraje podle správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem.....	15
7	Závěr	21
8	Přílohy	22
8.1	Tabulkové přílohy – aktualizovaná příloha č. 2 Programu rozvoje územního obvodu Olomouckého kraje ze dne 23. 2. 2005	22
8.1.1	Zaměstnanost v průmyslu	22
8.1.2	Míra nezaměstnanosti v letech 2008 a 2009.....	23
8.1.3	Počet soukromých podnikatelů na 1000 obyvatel v roce 2008	24
8.1.4	Pokles ekonomické aktivity obyvatel v letech 1991 a 2001	25
8.1.5	Podíl zaměstnanosti v zemědělství v roce 2008	26
8.1.6	Hustota zalidnění v roce 2008.....	27
8.1.7	Úbytek obyvatel v letech 1998 – 2008.....	28
8.1.8	Věkové složení obyvatelstva v letech 1998 a 2008.....	29
8.1.9	Stárnutí obyvatel v letech 1998 a 2008	30
8.2	Mapové přílohy	31
8.2.1	Migrační saldo a index stárí ve správních obvodech POÚ Olomouckého kraje	31
8.2.2	Míra nezaměstnanosti ve správních obvodech POÚ Olomouckého kraje.....	31
8.2.3	Počet dosažitelných uchazečů o zaměstnání na 1 volné pracovní místo a podnikatelská aktivita ve správních obvodech POÚ Olomouckého kraje	32
8.2.4	Zaměstnanost v průmyslu a zemědělství ve správních obvodech POÚ Olomouckého kraje.....	32

1 Vymezení území s výraznými rozdíly v socio-ekonomickém vývoji

Zákon o podpoře regionálního rozvoje ukládá krajům sledovat vnitrokrajské rozdíly v socio-ekonomické situaci a vymezit území, kde je nutné vyrovnávat rozdíly veřejnou podporou. Cílem zde provedené socio-ekonomické analýzy je zhodnotit územní rozdíly v Olomouckém kraji na základě množství rozdílných ukazatelů a na základě nejaktuálnějších dat navrhnout vymezení území, která by vyžadovala veřejnou podporu. Specifickou otázkou poté je, zda je vymezení regionů se soustředěnou podporou státu podle aktualizované přílohy k usnesení vlády č. 560/2006 na území Olomouckého kraje dostačující, či je problémových regionů vyžadujících veřejnou podporu na území kraje více.

Olomoucký kraj se z hlediska územně-správního členění se na pět okresů, 13 správních obvodů obcí s rozšířenou působností (ORP) a 20 správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem (POÚ), které doplňuje Vojenský újezd Libavá. Základní charakteristiku okresů a ORP na území Olomouckého kraje shrnuje tabulka 1.

Tabulka 1: Územně správní členění Olomouckého kraje (údaje k 31. 12. 2008)

okres	ORP	POU	výměra (ha)	podíl na výměře kraje (v %)		počet obyvatel	podíl na počtu obyvatel kraje (v %)	
Jeseník	Jeseník	Javorník	71 896	13,7	13,7	41 404	6,4	6,4
		Jeseník						
		Zlaté Hory						
Šumperk	Šumperk	Hanušovice	85 738	16,3	24,9	72 189	11,2	19,4
		Šumperk				33 597	5,2	
	Zábřeh	Zábřeh	26 723	5,1		18 727	2,9	
	Mohelnice	Mohelnice	18 840	3,6				
Olomouc	Olomouc	Hlubočky	85 861	16,3	30,8	160 720	25,0	36,0
		Olomouc						
		Voj. újezd Libavá						
	Litovel	Litovel	24 747	4,7		23 627	3,7	
	Uničov	Uničov	20 746	3,9		23 071	3,6	
	Šternberk	Šternberk	30 669	5,8		23 921	3,7	
Moravský Beroun								
Prostějov	Prostějov	Němčice nad Hanou	59 164	11,2	14,6	98 862	15,4	17,2
		Prostějov				11 297	1,8	
	Konice	Konice	17 806	3,4				
Přerov	Přerov	Kojetín	40 080	7,6	16,0	84 442	13,2	21,0
		Přerov				15 457	2,4	
	Lipník nad Bečvou	Lipník nad Bečvou	11 859	2,3		34 823	5,4	
	Hranice	Hranice	32 535	6,2				
Olomoucký kraj			526 664	100		642 137	100	

Zdroj: ČSÚ – Statistická ročenka Olomouckého kraje 2009

Existující územní rozdíly v kraji jsou analyzovány na základě údajů za všechny tři regionální úrovně. Pro stanovení regionů podporovaných v rámci soustředěné pomoci státu je použita regionální úroveň okresů a správních obvodů ORP. Hodnocení územních rozdílů na této úrovni tedy umožňuje lépe charakterizovat a analyzovat problémy takto podporovaných území, a to jak z hlediska porovnání situace v těchto regionech Olomouckého kraje se zbytkem České republiky, tak zejména z hlediska postižení vnitřní diferenciací těchto regionů.

Pro vymezení problémových regionů na území Olomouckého kraje slouží jako podklad podrobná socio-ekonomická analýza na úrovni správních obvodů POÚ, která je doplňkem analýzy územních disparit na vyšších regionálních úrovních. Jedná se o aktualizaci přílohy č. 2 Programu rozvoje územního obvodu Olomouckého kraje ze dne 23. 2. 2005, která byla metodicky upravena. Závěry vyplývající z uvedené přílohy týkající se

hodnocení míry postižení jednotlivých správních obvodů byly bohužel ovlivněny jak metodikou bodového hodnocení (subjektivní volba hranic mezi jednotlivými stupni postižení), tak zejména volbou ukazatelů. Převaha spolu úzce souvisejících demografických ukazatelů, jako je úbytek obyvatel, věkové složení obyvatelstva a stárnutí obyvatel, které mají podobné bodové ohodnocení u jednotlivých správních obvodů, znevýhodňovalo regiony se starší populací, které bychom jinak jako hospodářsky slabé neoznačili. Pro doplnění a možnost porovnání jsou všechny aktualizované údaje ukazatelů použité v příloze č. 2 Programu rozvoje územního obvodu Olomouckého kraje ze dne 23. 2. 2005 uvedeny v tabulkových přílohách 8.1.

2 Metodika

Analýza územní diferenciaci Olomouckého kraje s cílem specifikace postavení problémových regionů byla provedena jednak na základě metodiky a dat údajů z Usnesení vlády č. 141/2010, pomocí nichž byly vymezeny regiony se soustředěnou podporou státu (kapitola 3), a dále na základě souboru vybraných proměnných demografického a socio-ekonomického charakteru na úrovni okresů (kapitola 4), správních obvodů ORP (kapitola 5) a správních obvodů POÚ (kapitola 6).

Celkem bylo zvoleno 12 ukazatelů dostupných za okresy, ORP i POÚ vztahujících se převážně ke stavu v roce 2008, které poskytnou základní obraz diferenciaci kraje a typologie jednotlivých obvodů. Soubor jedenácti ukazatelů bez bytové výstavby byl pro úroveň správních obvodů POÚ doplněn o údaje o zaměstnanosti v průmyslu a zemědělství. Vybrané ukazatele jsou zjednodušeně rozděleny na demografické a socio-ekonomické, přičemž se vztahují také k technickému potenciálu území.

Jednotlivé ukazatele byly zjištěny nebo vypočítány z dat získaných z Úřadů práce a z údajů Českého statistického úřadu (údaje z Registru ekonomických subjektů, data z demografických databází). Zde je uveden seznam použitých ukazatelů včetně přesné definice a zdroje dat:

Demografické charakteristiky:

- Hustota zalidnění (HZ; stav k 31. 12. 2008)

Poznámka: Hustota zalidnění je definována jako počet obyvatel na 1 km².

Zdroj: ČSÚ – Statistická ročenka Olomouckého kraje 2009

- Přirozený přírůstek (PP; průměr za roky 2006 – 2008)

Poznámka: Přirozený přírůstek vyjadřuje průměrný roční přirozený přírůstek obyvatel na 1000 obyvatel středního stavu v letech 2006 – 2008.

Zdroj: ČSÚ – Statistická ročenka Olomouckého kraje 2007, 2008, 2009; Demografická ročenka správních území obcí s pověřeným obecním úřadem 1995 až 2008

- Migrační saldo (MS; průměr za roky 2006 – 2008)

Poznámka: Migrační saldo vyjadřuje průměrný roční přírůstek obyvatel stěhováním na 1000 obyvatel středního stavu v letech 2006 – 2008.

Zdroj: ČSÚ – Statistická ročenka Olomouckého kraje 2007, 2008, 2009; Demografická ročenka správních území obcí s pověřeným obecním úřadem 1995 až 2008

- Index stáří (IS; stav k 31. 12. 2008)

Poznámka: Index stáří je definován jako podíl obyvatel starších 65 let vůči obyvatelstvu ve věku do 14 let.

Zdroj: ČSÚ – Statistická ročenka Olomouckého kraje 2009

- Ekonomická aktivita obyvatel (EAO; za okresy; stav k 31. 12. 2008), resp. Produktivní složka populace (PROD; za ORP a POÚ; stav k 31. 12. 2008)

Poznámka: Ekonomická aktivita obyvatel je za regionální úroveň okresů vypočtena na základě výsledků výběrového šetření pracovních sil. Vzhledem k nedostupnosti aktuálních dat o ekonomické aktivitě obyvatel na regionální úrovni správních obvodů

ORP a POÚ, která jsou získávána pouze ze sčítání, slouží jako hrubá aproximace ekonomické aktivity obyvatel ukazatel produktivní složka populace. Produktivní složka populace je definována jako podíl obyvatel ve věku 15 až 64 let.

Zdroj: MPSV – <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/mes>, ČSÚ – Statistická ročenka Olomouckého kraje 2009

Socio-ekonomické charakteristiky:

- Míra nezaměstnanosti (MN08 a MN09; stav za prosinec 2008 a prosinec 2009)

Poznámka: Míra registrované nezaměstnanosti (v %) se podle oficiální metodiky počítá na úrovni České republiky, krajů a okresů na základě výsledků výběrového šetření pracovních sil. Míra nezaměstnanosti v ORP a POÚ se z důvodu nedostupnosti dat o zaměstnaných na úrovni těchto územních celků počítá na základě ekonomicky aktivního obyvatelstva.

Zdroj: MPSV – <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>

- Dynamika růstu nezaměstnanosti (D_MN)

Poznámka: Dynamika růstu nezaměstnanosti je vypočtena jako index změny míry nezaměstnanosti od prosince 2008 do prosince 2009 (hodnota míry nezaměstnanosti v prosinci 2008 = 100).

Zdroj: MPSV – <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>

- Počet dosažitelných uchazečů o zaměstnání na 1 volné pracovní místo (UCH; stav za prosinec 2009).

Zdroj: MPSV – <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>

- Počet podnikatelů (fyzických osob) na 1000 obyvatel (POD; stav k 31. 12. 2008)

Poznámka: Počet podnikatelů vyjadřuje počet soukromých podnikatelů podnikajících podle živnostenského zákona.

Zdroj: ČSÚ – Statistická ročenka Olomouckého kraje 2009

- Daňové příjmy obcí na 1 obyvatele (DP; údaje za rok 2008)

Zdroj: Odvětvová srovnávací analýza Municipality (http://www.kr-olomoucky.cz/OlomouckyKraj/Regionální+rozvoj/Analýzy/Odvětvové+analýzy+municipalit/Odvětvové+analýzy+municipalit+2008/analýza_CZ.htm?lang=CZ)

- Bytová výstavba (BV; za okresy a ORP; průměr za roky 2006 – 2008)

Poznámka: Bytová výstavba vyjadřuje průměrný roční počet dokončených bytů na 1000 obyvatel v letech 2006 – 2008.

Zdroj: ČSÚ – Statistická ročenka Olomouckého kraje 2007, 2008, 2009

- Vybavenost obcí technickou infrastrukturou (TECH; stav k roku 2006)

Poznámka: Vybavenost obcí technickou infrastrukturou vyjadřuje průměrný podíl obcí připojených na vodovod, připojených na kanalizaci a podíl plynofikovaných obcí z celkového počtu obcí patřících k danému území (v %).

Zdroj: ČSÚ – Malý lexikon obcí ČR 2008

- Zaměstnanost v průmyslu (PRUM; za POÚ; stav k 31. 12. 2008)

Poznámka: K výpočtu zaměstnanosti v průmyslu byly použity údaje o počtu pracovníků evidovaných v Registru ekonomických subjektů (v podnicích se sídlem na daném území).

Zdroj: ČSÚ – Registr ekonomických subjektů

- Zaměstnanost v zemědělství (ZEM; za POÚ; stav k 31. 12. 2008)

Poznámka: Odvětví zemědělství zahrnuje odvětví zemědělství, myslivost, lesní hospodářství a rybolov. K výpočtu zaměstnanosti v tomto odvětví byly použity údaje o počtu pracovníků evidovaných v Registru ekonomických subjektů (v podnicích se sídlem na daném území).

Zdroj: ČSÚ – Registr ekonomických subjektů

Výsledky analýzy územních rozdílů za jednotlivé ukazatele na okresní úrovni jsou interpretovány individuálně. Na úrovni správních obvodů ORP je provedeno souhrnné hodnocení postižených regionů, které je založeno na základě váhového ohodnocení jednotlivých obvodů podle vybraných ukazatelů. Celková míra postižení je definována jako součet postižení ze všech ukazatelů, u nichž je použito váhové ohodnocení míry postižení: nejvyšší postižení = váha 1, střední postižení = váha 0,5 a nejnižší postižení = váha 0. Na úrovni správních

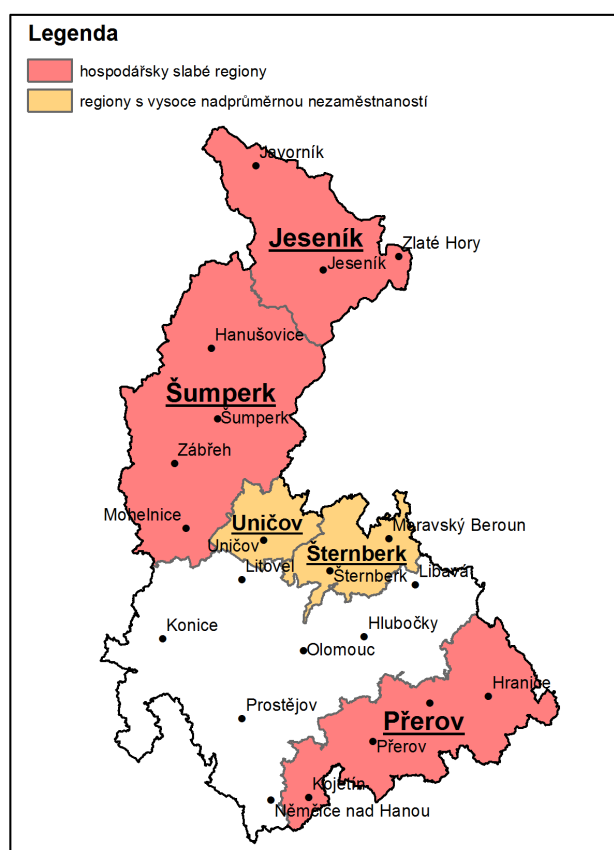

obvodů POÚ je provedeno analogické souhrnné ohodnocení míry postižení, přičemž jsou na základě rozdílných ukazatelů vymezeny dva základní typy problémových oblastí, a to strukturálně postižené regiony a hospodářsky slabé regiony. Toto členění umožní lépe vybrat charakter intervencí pro pomoc jednotlivým regionům.

3 Regiony se soustředěnou podporou státu

Regiony se soustředěnou podporou státu se podle charakteru svého zaostávání člení na strukturálně postižené regiony, hospodářsky slabé regiony a regiony s vysoce nadprůměrnou nezaměstnaností. Z důvodů výrazného zhoršení hospodářské situace a prudkého nárůstu nezaměstnanosti v některých regionech bylo aktualizováno vymezení problémových regionů podle usnesení vlády č. 560 ze dne 17. května 2006, které vymezovalo regiony se soustředěnou podporou státu na období let 2007 – 2013. Do těchto regionů budou více soustředěny pobídky operačních a resortních dotačních programů. Olomouckého kraje se aktualizace nedotkla a na období let 2010 – 2013 zůstaly vymezeny stejné regiony se soustředěnou podporou státu – tři okresy a dva správní obvody obcí s rozšířenou působností, které jsou znázorněny na obrázku 1.

Obrázek 1: Vymezení území se soustředěnou podporou státu

Jako hospodářsky slabé regiony byly vymezeny tři okresy Olomouckého kraje – okres Jeseník, Přerov a Šumperk, které dohromady zabírají území o rozloze 2 877 km², tedy přes polovinu území Olomouckého kraje, a žije v nich přes 300 000 obyvatel (skoro 47 % obyvatel Olomouckého kraje). Dva správní obvody obcí s rozšířenou působností (ORP) Šternberk a Uničov byly navíc vymezeny jako území s vysoce nadprůměrnou nezaměstnaností. Tyto dva správní obvody zabírají území o rozloze 514 km² (10 % území Olomouckého kraje) a žije v nich skoro 50 000 obyvatel (přes 7 % obyvatel Olomouckého kraje). Základní charakteristika území se soustředěnou podporou státu na území Olomouckého kraje je uvedena v tabulce 2.

Tabulka 2: Základní charakteristika území se soustředěnou podporou státu

regiony	počet obcí		výměra (ha)		počet obyvatel ¹	
	abs.	rel. ²	abs.	rel. ²	abs.	rel. ²
Olomoucký kraj	398		526 664		642 137	
hospodářsky slabé regiony	205	51,51%	287 671	54,62%	300 639	46,82%
okres Jeseník	24		71 896		41 404	
okres Přerov	104		84 474		134 722	
okres Šumperk	77		131 302		124 513	
regiony s vysoce nadprůměrnou nezaměstnaností	31	7,79%	51 416	9,76%	46 992	7,32%
SO ORP Šternberk	21		30 669		23 921	
SO ORP Uničov	10		20 746		23 071	
regiony se soustředěnou podporou státu	236	59,30%	339 087	64,38%	347 631	54,14%

Poznámka: ¹ stav k 31. 12. 2008; ² relativní údaj vzhledem k Olomouckému kraji jako celku

Zdroj: ČSÚ – Statistická ročenka Olomouckého kraje 2009

Okresy Jeseník, Přerov a Šumperk vymezené jako hospodářsky slabé regiony jsou charakterizované nízkou životní úrovní, nízkou hustotou osídlení a nadprůměrnou nezaměstnaností. Okresy Jeseník a Šumperk jsou přitom klasické příklady hospodářsky slabých regionů, které lze charakterizovat jako venkovské oblasti s nižším stupněm urbanizace a ekonomického rozvoje, avšak s lepším přírodním prostředím. Na území Olomouckého kraje nebyly vymezeny strukturálně postižené regiony, tedy území s vysokým zastoupením průmyslu a vysokým stupněm urbanizace, jejichž průmyslová základna prochází výraznou restrukturalizací spojenou s nadprůměrnou nezaměstnaností. Okres Přerov ačkoliv označen jako hospodářsky slabý region přitom vykazuje i určité znaky strukturálně postiženého regionu. Důvodem jeho zařazení mezi hospodářsky slabé regiony je metodika vymezování problémových regionů (viz kapitola 3.2). Mezi regiony s vysoce nadprůměrnou nezaměstnaností, kde nezaměstnanost značně překračuje průměrnou hodnotu na území celé republiky a která nejsou zařazena mezi strukturálně postižené nebo hospodářsky slabé regiony, byly zařazeny obvody ORP Šternberk a Uničov.

3.1 Regiony se soustředěnou podporou státu v krajském srovnání

Vymezené regiony se soustředěnou podporou státu zahrnují na území celého státu územní obvody 24 okresů a 7 územních obvodů ORP o celkové rozloze 31,0 % území České republiky a 30,9 % obyvatel České republiky. Podíl aktuálně vymezených problémových regionů na rozloze a populaci příslušných krajů je uveden v tabulce 3.

Tabulka 3: Regiony se soustředěnou podporou státu v rámci krajů

kraj	strukturálně postižené regiony		hospodářsky slabé regiony		regiony s vysoce nadprůměrnou nezaměstnaností		regiony se soustředěnou podporou státu celkem	
	rozloha ¹	počet obyvatel ¹	rozloha ¹	počet obyvatel ¹	rozloha ¹	počet obyvatel ¹	rozloha ²	počet obyvatel ²
Moravskoslezský	22,8	34,2	28,3	7,8	11,3	28,1	4,3	8,4
Ústecký	42,7	59,2	17,0	16,2	21,0	10,4	5,5	6,9
Jihomoravský			49,4	32,8			4,5	3,6
Olomoucký			54,6	46,8	9,8	7,3	4,3	3,3
Zlínský					55,4	46,9	2,8	2,7
Liberecký			5,4	0,4	57,7	50,0	2,5	2,1
Vysočina			21,5	22,1	4,3	3,9	2,2	1,3
Karlovarský	22,7	30,2			9,6	9,7	1,4	1,2
Pardubický					30,5	20,4	1,7	1,0
Plzeňský			18,2	9,4			1,7	0,5
Středočeský			0,1	0,4			0,0	0,1

Poznámka: ¹ - podíl v rámci kraje v %; ² - podíl v rámci České republiky v %; kraje jsou řazeny sestupně podle podílu počtu podporovaných obyvatel v rámci České republiky

Zdroj: ČSÚ – Okresy České republiky v roce 2008

Území tří okresů a dvou územních obvodů ORP se soustředěnou podporou státu na území Olomouckého kraje zabírá 4,3 % území České republiky a žije na něm 3,3 % populace. Z tohoto pohledu se Olomoucký kraj řadí na pomyslné čtvrté místo za kraje Moravskoslezský, Ústecký a Jihomoravský, na jejichž území se podpora dotýká větších území i většího počtu obyvatel.

Při vnitrokrajském pohledu zabírají území se soustředěnou podporou státu přes 60 % území Olomouckého kraje a žije v nich více než polovina obyvatel. Srovnatelně z hlediska podílu podporovaných regionů je na tom kraj Moravskoslezský a Liberecký, nejproblémovějším je v tomto ohledu Ústecký kraj. U ostatních krajů nemají regiony se soustředěnou podporou státu tak velké zastoupení. Vysoký podíl problémových regionů na území Olomouckého kraje dokazuje i skutečnost, že mezi problémové regiony patří 9 ze 13 ORP.

3.2 Metodika vymezení regionů se soustředěnou podporou státu

Hodnocení regionů pro účely vymezení území se soustředěnou podporou státu probíhalo na úrovni okresů a správních obvodů obcí s rozšířenou působností (ORP), a bylo proto limitováno nedostatkem vhodných ukazatelů. Například na úrovni okresů již nejsou od roku 2005 k dispozici statistická data o zaměstnanosti a mzdách. Základním údajem proto byly údaje o nezaměstnanosti sledované úřady práce. Pro vymezení byly použity tyto indikátory: souhrnné hodnocení situace na trhu práce (nezaměstnanosti) zahrnující míru nezaměstnanosti a počet uchazečů na jedno volné pracovní místo, daňové příjmy obcí v okrese od podnikajících fyzických osob na 1 obyvatele, počet podnikatelů (fyzických osob) na 1000 obyvatel a kupní síla obyvatel. Aktualizace byla provedena na základě analýzy uvedených ukazatelů v tříletém období 2006 až 2008, s výjimkou míry nezaměstnanosti, kde byla vzhledem ke krizovému vývoji použita aktuální data.

Metodika vymezení regionů se soustředěnou podporou státu je založena na výpočtu hodnoty souhrnného koeficientu, který odpovídá míře problémovosti jednotlivých území. Statistické hodnotě každého ukazatele v daném okrese byl přidělen odpovídající poměrný koeficient, přičemž čím je vyšší hodnota koeficientu, tím horší situace v okrese. Ten byl v případě ukazatelů vyjadřujících negativní hodnocení vypočítán jako podíl údaje v příslušném okrese a údaje za Českou republiku. Z těchto koeficientů je vypočítán souhrnný koeficient jako průměr za jednotlivé okresy a z něj bylo podle příslušných vah sestaveno pořadí problémových regionů. Na základě posouzení současné situace regionů a dostupnosti indikátorů byl propočten regionů, na něž bude zaměřena soustředěná podpora státu, proveden na základě výše uvedených indikátorů pouze v jedné podobě. Z celkového pořadí bylo vybráno 17 nejvíce problémových okresů. Jako strukturálně postižené regiony podle §4 zákona č. 248/2000 Sb. pak byly vymezeny okresy s vyšším podílem těžebního a těžkého průmyslu a ostatní okresy podle pořadí problémovosti byly klasifikovány jako hospodářsky slabé. Vzhledem k tomu, že fenomén nezaměstnanosti je nejvýznamnějším regionálním projevem krize, byly okresy a územní obvody ORP, které od 30. 9. 2008 v průměru překračují o více než 25 % republikovou míru nezaměstnanosti, klasifikovány jako regiony s vysoce nadprůměrnou nezaměstnaností. Vyhodnocení aktualizace vymezení regionů se soustředěnou podporou státu na území Olomouckého kraje je uvedeno v tabulce 4.

Tabulka 4: Souhrnné vyhodnocení aktualizace vymezení regionů se soustředěnou podporou státu a koeficienty hodnocení problémovosti podle dílčích ukazatelů s použitím vah

okres	hodnota souhrnného koeficientu	pořadí mezi okresy	koeficient nezaměstnanosti váha 0,4	koeficient podnikatelé váha 0,2	koeficient kupní síly váha 0,2	koeficient daně z příjmů váha 0,2
Jeseník	1,50	6.	0,83	0,16	0,22	0,29
Přerov	1,46	8.	0,65	0,24	0,22	0,34
Šumperk	1,43	12.	0,69	0,22	0,23	0,29
Prostějov	1,31	20.	0,60	0,23	0,22	0,26
Olomouc	1,24	28.	0,58	0,22	0,21	0,24

Poznámka: ¹ stav k 31. 12. 2008; ² relativní údaj vzhledem k Olomouckému kraji jako celku

Zdroj: návrh Usnesení vlády č. 141/2010

Hodnoty souhrnného koeficientu vyjadřujícího určitou „problémovost“ dokazují pro okresy Olomouckého kraje vysoké postižení z hlediska situace na trhu práce a celkové ekonomické úrovně nejen ve třech okresech vymezených pro soustředěnou podporu státu. Hranice hodnoty souhrnného koeficientu pro vymezení státem podporovaných okresů byla 1,35, tedy jen o trochu více, než měl okres Prostějov. Ten je tak v pořadí hodnocení problémovosti třetím okresem, který nebyl zařazen mezi regiony se soustředěnou podporou státu. Relativně špatné postavení má i nejméně problémový okres Olomouckého kraje – Olomouc, který se řadí na 28. místo mezi všemi okresy. V porovnání s celou Českou republikou tedy v případě Olomouckého kraje nelze hovořit o výrazné územní diferenciaci z hlediska situace na trhu práce, neboť všechny okresy dosahují výrazně nadprůměrných hodnot souhrnného koeficientu, které dokládají nepříznivou situaci v kraji.

Tabulka 4 podává také informaci o jednotlivých dílčích koeficientech, které byly vypočteny pro posouzení míry postižení jednotlivých okresů. Z porovnání hodnot jednotlivých okresů Olomouckého kraje vyplývá, že vymezené regiony se soustředěnou podporou státu se odlišují zejména koeficientem nezaměstnanosti a daně z příjmů. Obdobná situace ve všech okresech je naopak u koeficientu podnikatelé a kupní síly. Hlavním diferenciativním faktorem ovlivňujícím zařazení okresů mezi státem podporované je tedy míra nezaměstnanosti. Míra nezaměstnanosti přitom představuje syntetický ukazatel hospodářské prosperity území i socio-ekonomických podmínek území, který má velmi silnou vypovídací schopnost, zejména v územním detailu obcí a mikroregionů.

4 Územní diferenciacie Olomouckého kraje podle okresů

Ačkoliv je Olomoucký kraj složen pouze z pěti okresů a údaje za okresy skrývají mnohdy velké vnitrookresní rozdíly, poskytuje analýza vybraných ukazatelů za okresní úroveň základní pohled na územní diferenciaci Olomouckého kraje. Uvedená analýza umožní také podrobněji charakterizovat vymezené regiony se soustředěnou podporou státu. Začlenění okresů Jeseník, Přerov a Šumperk mezi tyto regiony totiž obecně neznamená jejich podobnost z hlediska určité „problémovosti“ a nemělo by vést k jejich jednotnému hodnocení. Situace v těchto okresech je výsledkem kombinace rozdílných jevů a vypovídá spíše o tom, že tato území mají jisté přednosti i slabiny, přičemž teprve jejich cílená identifikace je vhodným nástrojem pro strategická rozhodnutí. Mikroregionální rozdíly ve větším územním detailu jsou analyzovány v následujících kapitolách na úrovni správních obvodů ORP a POÚ.

Tabulky 5 a 6 obsahují hodnoty vybraných demografických a socio-ekonomických ukazatelů za jednotlivé okresy Olomouckého kraje a umožňují srovnání situace v okresech s průměrnými hodnotami za kraj a Českou republiku. Vzhledem k nízkému počtu okresů bylo přistoupeno k individuální interpretaci jednotlivých ukazatelů.

Tabulka 5: Demografická charakteristika okresů Olomouckého kraje

okres	HZ	PP	MS	IS	EO
Jeseník	57,6	-0,35	-3,54	0,96	51,1
Přerov	159,5	0,09	1,04	1,10	49,1
Šumperk	94,8	0,65	-1,28	1,03	49,1
Olomouc	142,8	1,49	2,15	1,07	52,1
Prostějov	143,1	0,07	2,14	1,13	49,4
Olomoucký kraj	121,9	0,67	0,88	1,07	50,4
Česká republika	132,7	0,84	6,13	1,05	53,7

Poznámka: definice ukazatelů viz přehled v textu, barevně jsou odlišeny regiony se soustředěnou podporou státu

Zdroj: viz přehled v textu

Na základě demografických údajů uvedených v tabulce 5 lze konstatovat jistou podobnost okresů Jeseník a Šumperk oproti ostatním třem okresům Přerov, Prostějov a Olomouc. Základním rozdílem mezi těmito skupinami je přitom v hustotě zalidnění, jejíž vysoké hodnoty v Prostějově, Přerově a Olomouci jsou ovlivněny populačně silným regionálním centrem. Z hlediska velikostní struktury obcí lze naopak konstatovat, že okresy Prostějov a Přerov mají velmi rozdrobenou sídelní strukturu s velkým počtem malých sídel. Osídlení okresu Jeseník je

naproti tomu řídce z důvodu horského terénu a rozsáhlých lesních ploch, přičemž většina obcí je populačně větších.

Uvedené dvě skupiny okresů se výrazně liší také z hlediska migračního salda. Zatímco okresy Jeseník a Šumperk obyvatele stěhováním ztrácejí, ostatní okresy jsou migračně ziskové. Migrační ztráty okresů Jeseník a Šumperk jsou přitom dlouhodobé, od roku 1999 dosáhla hodnota migračního salda kladné hodnoty 0,4 pouze v roce 2001 v okrese Jeseník. Znepokojující pro budoucí socio-ekonomický vývoj těchto okresů je věková struktura migrantů, neboť nejvíce se z okresů stěhují obyvatelé ve věkové kategorii 25 – 29 let a obecně obyvatelé mladší 40 let. Dlouhodobý růst počtu obyvatel stěhováním zaznamenává okres Prostějov a v posledních letech také okres Olomouc, kam se stěhují zejména obyvatelé v produktivním věku 15 – 44 let. Hodnoty migračního salda přitom vykazují obecně u všech okresů Olomouckého kraje vyšších absolutních hodnot oproti přirozenému přírůstku, který tak ovlivňuje počet obyvatel v okresech menší měrou. Větší populační zisky přirozenou měrou zaznamenal pouze okres Olomouc, což souvisí s atraktivitou tohoto metropolitního území pro mladé páry zakládající rodiny.

Poslední rozdíl mezi okresy Jeseník a Šumperk na jedné straně a okresy Prostějov, Přerov a Olomouc na straně druhé je ve věkovém složení obyvatel, což dokládají hodnoty ukazatele index stáří. Nižších hodnot tohoto ukazatele, které znamenají obecně mladší populaci, dosahují okresy Jeseník a Šumperk. Situace v těchto okresech je z tohoto pohledu lepší v porovnání s Českou republikou. Výrazněji populačně stárnou zbylé okresy, zejména Prostějov následovaný Přerovem. Lepší hodnoty okresu Olomouc souvisí s migračním přírůstkem tohoto okresu v mladších věkových skupinách.

Údaje o ekonomické aktivitě obyvatel, která je ve všech okresech nižší než celorepublikový průměr, dokládají nepříznivou situaci ve věkové struktuře obyvatelstva, která se odráží do socio-ekonomické situace kraje. Hodnot nad 50 % dosahuje pouze okres Olomouc díky své atraktivitě z hlediska pohybu za prací, a tedy výše zmíněnému kladnému migračnímu saldu obyvatel v produktivním věku, a okres Jeseník s obecně příznivější demografickou strukturou obyvatel s mladší populací.

Mezi regiony, které nebyly zařazeny mezi regiony se soustředěnou podporou státu, patří okresy Olomouc a Prostějov. Na základě údajů za vybrané ukazatele socio-ekonomické povahy (viz tabulka 6) lze konstatovat, že tyto okresy se od ostatních odlišují zejména nižší mírou nezaměstnanosti a vyšší intenzitou bytové výstavby, která je přibližně dvakrát větší než ve zbylých okresech. V ostatních ukazatelích není patrná výraznější diferenciací mezi státem podporovanými a nepodporovanými okresy. Míra nezaměstnanosti a intenzita bytové výstavby jsou přitom nejdůležitějšími ukazateli, které synteticky vyjadřují socio-ekonomickou situaci v okresech a jejich rozvojový potenciál do budoucnosti.

Tabulka 6: Socio-ekonomická charakteristika okresů Olomouckého kraje

okres	MN08	MN09	DYN_MN	UCH	POD	DP	BV	TECH
Jeseník	11,50	16,91	147	34,96	206	10,34	2,26	77,8
Přerov	7,96	12,33	155	55,75	140	10,80	1,42	78,5
Šumperk	8,10	14,60	180	37,14	153	10,26	1,32	67,1
Olomouc	5,82	11,23	193	51,49	155	11,91	3,56	74,7
Prostějov	4,68	9,87	211	82,79	148	10,62	3,36	74,9
Olomoucký kraj	6,87	12,19	177	48,75	154	11,03	2,56	74,5
Česká republika	5,96	9,24	155	17,21	167	-	3,55	-

Poznámka: definice ukazatelů viz přehled v textu, barevně jsou odlišeny regiony se soustředěnou podporou státu

Zdroj: viz přehled v textu

Mezi lety 2008 a 2009 došlo k výraznému nárůstu počtu nezaměstnaných, což souvisí s dopady celosvětové ekonomické krize. Nárůst míry nezaměstnanosti v Olomouckém kraji odpovídá vývoji v celé České republice, z hlediska relativního růstu byl však větší. Zatímco v prosinci 2008 byla v okresech Olomouc a Prostějov míra nezaměstnanosti nižší ve srovnání s hodnotou za celou Českou republiku, v prosinci 2009 hodnoty překročily republikovou hodnotu. Růst míry nezaměstnanosti o 5 až 7 procentních bodů postihl všechny okresy

Olomouckého kraje a jejich pořadí z hlediska postižení vysokou nezaměstnaností zůstalo nezměněno. Největší relativní dynamiku růstu nezaměstnanosti tedy meziročně zaznamenaly okresy s nižšími hodnotami míry nezaměstnanosti (Prostějov a Olomouc), kde se počet nezaměstnaných přibližně zdvojnásobil. V okrese Jeseník a Přerov s vyšší nezaměstnaností vzrostl meziročně počet nezaměstnaných přibližně o třetinu.

Při pohledu na údaje za ostatní ukazatele lze zmínit tradičně vysoký podíl podnikatelů v okrese Jeseník, který bude doajista souviset s dobrými podmínkami pro cestovní ruch v této oblasti. Nejnížší podnikatelská aktivita je naopak v okrese Přerov. Nejmenší počet uchazečů na jedno volné pracovní místo je v okresech Jeseník a Šumperk, což je v kontrastu s vysokou mírou nezaměstnanosti v těchto regionech. Z hlediska technické vybavenosti obcí nejsou mezi jednotlivými okresy výrazné rozdíly, přičemž obecně lze hovořit o velmi dobrém napojení obcí na vodovod, kanalizaci a plynovod v celém kraji v porovnání s ostatními oblastmi České republiky. Příčinou je v tomto případě také lepší velikostní struktura obcí s vyšším zastoupením populačně větších obcí.

Analýza územní diferenciac Olomouckého kraje na úrovni okresů potvrdila tradiční rozdělení kraje na jižní metropolitní a severní periferní část. Rozdíly v geografické poloze a charakteru osídlení obecně ovlivňují socio-ekonomickou úroveň jednotlivých okresů, kterou lze nejlépe dokladovat hodnotami míry nezaměstnanosti. Jako hospodářsky nejslabší se podle provedené analýzy jeví okresy Jeseník a Šumperk. I když nedosahují nepříznivých hodnot u všech analyzovaných ukazatelů, zejména vyšší míra nezaměstnanosti, migrační ztráty u produktivní složky populace a nízká intenzita bytové výstavby jsou charakteristickými ukazateli jejich nepříznivé situace. Na druhé straně stojí okresy Olomouc, Prostějov a Přerov, ve kterých je situace v meziokresním srovnání relativně lepší, vzhledem ke zbytku České republiky však stále velmi slabá. Ani Olomouc jako okres s nejpříznivější socio-ekonomickou situací v Olomouckém kraji není regionem, který by mohl být pro ostatní regiony hnacím motorem. Zhoršená situace z hlediska míry nezaměstnanosti je v okrese Přerov, který byl zařazen mezi státem podporované regiony zejména vzhledem k vyšší míře nezaměstnanosti.

5 Územní diferenciac Olomouckého kraje podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností

Hospodářsky slabé okresy vymezené jako regiony se soustředěnou podporou státu zahrnují území sedmi obvodů ORP, které byly doplněny o Šternberk a Uničov. Tyto obvody ORP byly zařazeny mezi státem podporované regiony na základě vysoké míry nezaměstnanosti. Územně podrobnější analýza vybraných ukazatelů na úrovni ORP je doplňkem analýzy územní diferenciac na úrovni okresů, který umožní srovnání situace ve státem podporovaných a zbylých ORP a identifikuje individuální problémy jednotlivých mikroregionů.

Z demografického hlediska (viz tabulka 7) dokládají ukazatele za ORP výše popisovanou situaci v jednotlivých okresech Olomouckého kraje. Hodnoty migrační salda a indexu stárí jako nejdůležitějších demografických charakteristik majících dopad na celkovou socio-ekonomickou situaci v regionech jsou znázorněny na obrázku 2. Z mapy je zřejmá severojižní polarita Olomouckého kraje z demografického hlediska. Zatímco severní obvody ORP jsou migračně ztrátové, věková struktura v těchto regionech je příznivější než v obvodech na jihu Olomouckého kraje. Hrozbou pro ORP Jeseník jsou vysoké migrační ztráty, když migrační saldo dosáhlo v tříletém průměru hodnoty -3,54. Problematická je i situace v ORP Konice, kde je nepříznivý efekt záporného migračního salda (-2,75) ještě zvýrazněn vysokým přirozeným úbytkem populace a obecně starší věkovou strukturou populace. Migračně atraktivní jsou jižní obvody, zejména Litovel, Prostějov a Přerov.

Údaje o vybraných ukazatelích socio-ekonomické povahy jsou uvedené v tabulce 8. Rozdíl mezi státem podporovanými a zbylými obvody ORP je především v míře nezaměstnanosti, na jejímž základě se také regiony se soustředěnou podporou státu především vymezovaly. Největším problémem je nezaměstnanost v ORP Uničov, Mohelnice, Lipník nad Bečvou, Jeseník a Šternberk, kde dosahovala míra nezaměstnanosti v prosinci 2009 více než 14 %. Extrémem je v tomto případě obvod ORP Uničov, ve kterém meziročně vzrostla míra nezaměstnanosti o 12 procentních bodů a v prosinci roku 2009 dosáhla hodnota míry nezaměstnanosti více než 20 %. Územní diferenciac míry nezaměstnanosti v meziročním srovnání dokládajícím výrazné dopady celosvětové ekonomické krize je znázorněna na obrázku 3. V ostatních vybraných ukazatelích není vidět

výraznější diferenciace mezi obvody ORP a jejich případná interpretace by vyžadovala podrobnější individuální analýzu. Z tohoto důvodu bylo provedeno souhrnné hodnocení míry postižení jednotlivých obvodů ORP.

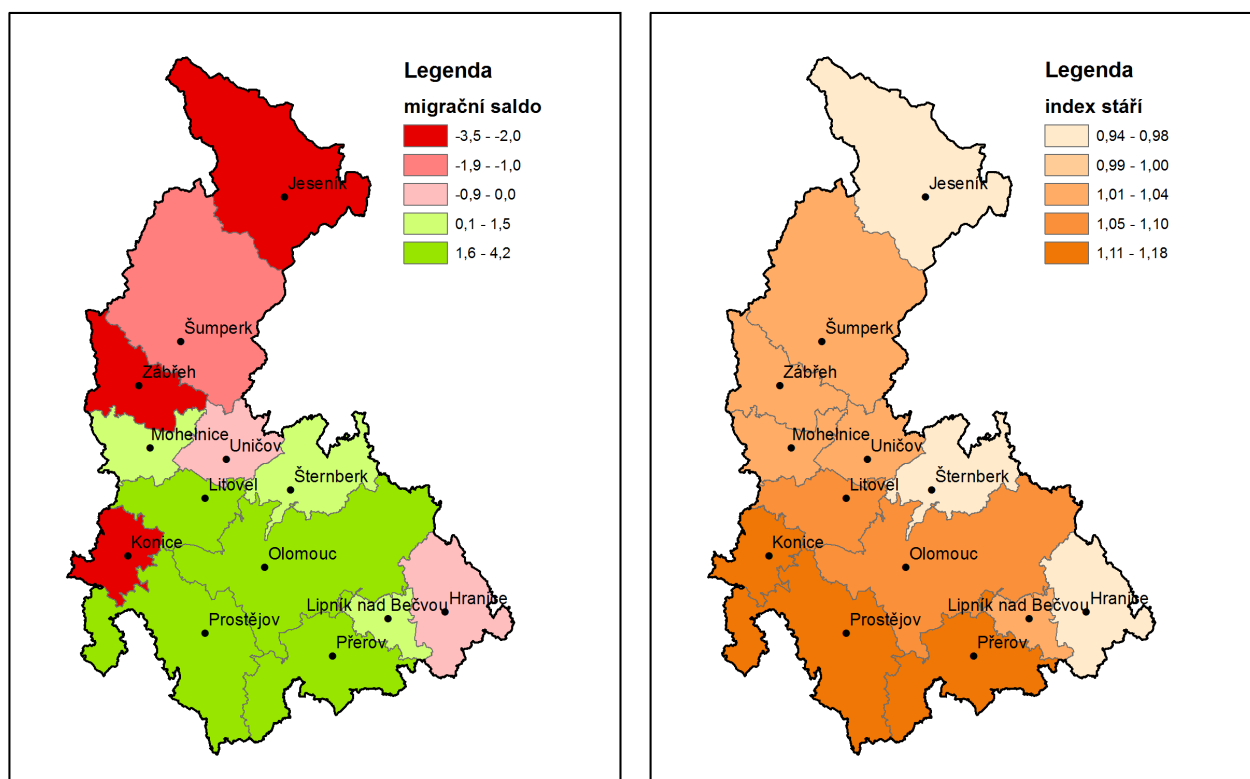
Tabulka 7: Demografická charakteristika správních obvodů ORP Olomouckého kraje

ORP	HZ	PP	MS	IS	PROD
Jeseník	57,6	-0,35	-3,54	0,96	72,1
Přerov	210,7	-0,54	1,55	1,18	70,4
Hranice	107,0	1,08	-0,33	0,94	70,8
Lipník nad Bečvou	130,3	1,32	1,36	1,03	70,6
Šumperk	84,2	0,16	-1,15	1,03	70,7
Mohelnice	99,4	0,87	0,18	1,04	71,4
Zábřeh	125,7	1,56	-2,32	1,02	70,8
Šternberk	78,0	0,98	0,67	0,97	71,7
Uničov	111,2	1,86	-0,51	1,03	71,0
Konice	63,4	-2,69	-2,75	1,17	69,4
Litovel	95,5	-1,13	4,16	1,07	70,6
Olomouc	187,2	1,91	2,45	1,09	70,9
Prostějov	167,1	0,39	2,71	1,12	70,0
Olomoucký kraj	121,9	0,67	0,88	1,07	70,7
Česká republika	132,7	0,84	6,13	1,05	71,0

Poznámka: definice ukazatelů viz přehled v textu, barevně jsou odlišeny ORP vymezené jako území s výsoce nadprůměrnou nezaměstnaností, nad nimi jsou v tabulce ORP patřící k hospodářsky slabým okresům se soustředěnou podporou státu

Zdroj: viz přehled v textu

Obrázek 2: Migrační saldo a index stárí ve správních obvodech ORP Olomouckého kraje

Poznámka: definice ukazatelů viz přehled v textu (Index stárí zde uvádí podíl počtu obyvatel starších 65 let na 1 dítě ve věku 0 – 14 let).

Zdroj: viz přehled v textu

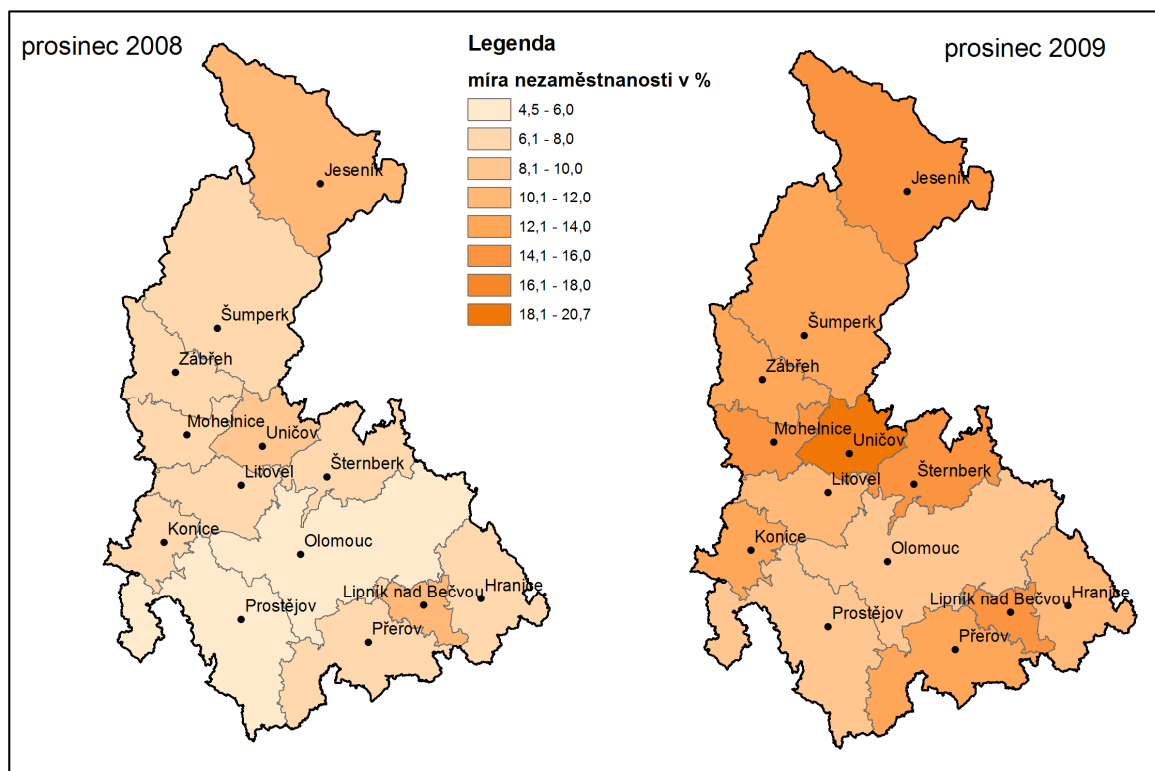
Tabulka 8: Socio-ekonomická charakteristika správních obvodů ORP Olomouckého kraje

ORP	MN08	MN09	DYN_MN	UCH	POD	DP	BV	TECH
Jeseník	11,06	14,77	134	34,56	206	10,34	2,26	77,8
Přerov	7,66	12,58	164	57,04	137	11,02	1,55	76,3
Hranice	6,35	10,33	163	45,03	146	10,69	1,31	83,9
Lipník nad Bečvou	10,29	15,18	148	68,47	142	9,88	0,97	76,2
Šumperk	7,79	13,67	175	29,76	166	10,26	0,89	65,7
Mohelnice	7,87	15,63	199	38,77	135	9,91	2,00	76,2
Zábřeh	7,39	13,62	184	71,88	135	10,43	1,88	64,3
Šternberk	7,93	14,00	177	69,40	136	10,88	2,07	58,7
Uničov	8,78	20,71	236	201,33	126	10,78	2,88	86,7
Konice	6,62	13,05	197	239,00	126	8,99	1,70	68,3
Litovel	6,11	11,57	189	37,67	136	10,24	2,12	66,7
Olomouc	5,07	9,64	190	41,24	165	12,48	4,09	83,0
Prostějov	4,50	9,92	221	74,89	150	10,80	3,56	76,8
Olomoucký kraj	6,87	12,19	177	48,75	154	11,03	2,56	74,5
Česká republika	5,96	9,24	155	17,21	167	-	3,55	-

Poznámka: definice ukazatelů viz přehled v textu, barevně jsou odlišeny ORP vymezené jako území s výsoce nadprůměrnou nezaměstnaností, nad nimi jsou v tabulce ORP patřící k hospodářsky slabým okresům se soustředěnou podporou státu

Zdroj: viz přehled v textu

Obrazek 3: Míra nezaměstnanosti ve správních obvodech ORP Olomouckého kraje

Zdroj: viz přehled v textu

Pro souhrnné hodnocení míry postižení, či „problémovosti“ jednotlivých obvodů ORP byla zvolena jednoduchá metoda součtu míry postižení za vybrané ukazatele. ORP byly nejprve seřazeny na základě hodnot jednotlivých ukazatelů a bylo jim přiřazeno váhové ohodnocení míry postižení (nejvyšší postižení = váha 1, střední postižení = váha 0,5 a nejnižší postižení = váha 0), které bylo následně sečteno za všechny vybrané ukazatele. Hranice mezi jednotlivými kategoriemi postižení byly u jednotlivých ukazatelů voleny individuálně, přičemž byly

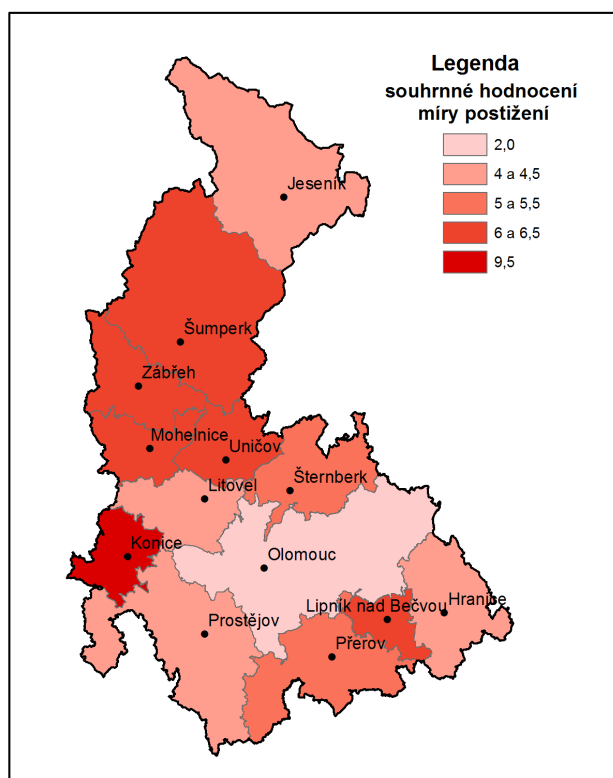
respektovány přirozené hranice rozdělení souboru dat a bylo přihlédnuto k přibližně rovnoměrnému zastoupení obvodů jednotlivých stupňů postižení. Počet ukazatelů byl přitom zúžen na 11, aby nedocházelo ke zdvojení informace a skupina ukazatelů byla strukturálně vyvážená. Jednotlivé míry postižení na základě vybraných ukazatelů a souhrnná míra postižení jsou uvedeny v tabulce 9.

Tabulka 9: Hodnocení míry postižení správních obvodů ORP dle jednotlivých ukazatelů a souhrnné hodnocení míry postižení

ORP	HZ	MS	IS	PROD	MN89	D_MN	UCH	POD	DP	BV	TECH	souhrn
Olomouc	0	0	0,5	0,5	0	1	0	0	0	0	0	2,0
Hranice	0,5	0,5	0	0,5	0	0,5	0	0,5	0,5	1	0	4,0
Prostějov	0	0	1	1	0	1	0,5	0	0,5	0	0,5	4,5
Litovel	0,5	0	0,5	0,5	0	0,5	0	0,5	0,5	0,5	1	4,5
Jeseník	1	1	0	0	1	0	0	0	0,5	0,5	0,5	4,5
Přerov	0	0	1	1	0,5	0,5	0,5	0,5	0	0,5	0,5	5,0
Šternberk	1	0,5	0	0	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	1	5,5
Lipník nad Bečvou	0,5	0	0,5	0,5	1	0	0,5	0,5	1	1	0,5	6,0
Uničov	0,5	0,5	0,5	0	1	1	1	1	0,5	0	0	6,0
Mohelnice	0,5	0,5	0,5	0	1	1	0	0,5	1	0,5	0,5	6,0
Šumperk	1	1	0,5	0,5	0,5	0,5	0	0	0,5	1	1	6,5
Zábřeh	0,5	1	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	1	6,5
Konice	1	1	1	1	0	1	1	1	1	0,5	1	9,5

Poznámka: definice ukazatelů viz přehled v textu, MN89 = průměr za prosinec 2008 a 2009; hranice pro váhové ohodnocení míry postižení: HZ < 90 = 1, HZ > 150 = 0; MS < -1 = 1, MS > 1 = 0; IS < 1 = 0, IS > 1,1 = 1; PROD < 70,5 = 1, PROD > 71 = 0; MN89 < 10 = 0, MN89 > 11 = 1; D_MN < 150 = 0, D_MN > 190 = 1; UCH < 50 = 0, UCH > 100 = 1; POD < 130 = 1, POD > 150 = 0; DP < 10 = 1, DP > 11 = 0; BV < 1,5 = 1, BV > 2,5 = 0; TECH < 70 = 1, TECH > 80 = 0; barevně jsou odlišeny ORP vymezené jako regiony se soustředěnou podporou státu
Zdroj: viz přehled v textu

Obrázek 4: Souhrnné hodnocení míry postižení správních obvodů ORP

Poznámka: výpočet souhrnného hodnocení míry postižení viz text

Údaje v tabulce 9 shrnují provedenou analýzu územní diferenciac Olomouckého kraje na úrovni ORP. Souhrnné hodnocení míry postižení znázorněné na obrázku 4 názorně částečně dokládá výše zmíněnou severojižní polaritu Olomouckého kraje. Nejpriznivější situace je přitom v jižních ORP Olomouc, Prostějov, Hranice a Přerov. Problematickým se jeví ORP Konice, které je geograficky obklopeno regiony s relativně příznivým hodnocením, v součtu za jednotlivé ukazatele však dosahuje absolutně nejhorší skóre míry postižení. Jediný ukazatel, ve kterém se neřadí na poslední místa v rámci Olomouckého kraje, je míra nezaměstnanosti. Tato skutečnost je pravděpodobně ovlivněna blízkostí metropolitních oblastí Olomouce a Prostějova s větší nabídkou volných pracovních míst.

6 Územní diferenciac Olomouckého kraje podle správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem

Analýza územní diferenciac Olomouckého kraje na úrovni správních obvodů POÚ doplňuje výše provedenou analýzu na úrovni vyšších regionálních celků. Umožní odhalení individuálních problémů jednotlivých POÚ včetně posouzení závažnosti mikroregionálního až lokálního postižení, které může být při vyhodnocování údajů za větší územní celky skryto. Vzhledem ke skutečnosti, že 7 z 21 obvodů POÚ jsou zároveň již analyzované obvody ORP, bude v interpretaci kladen důraz pouze na identifikaci obvodů s extrémními hodnotami jednotlivých ukazatelů, které významně ovlivňují socio-ekonomickou situaci v daném území. Údaje o demografické a socio-ekonomické charakteristice obvodů POÚ jsou uvedeny v tabulkách 10 a 11. Územní diferenciac vybraných ukazatelů na úrovni obvodů POÚ v rámci Olomouckého kraje je znázorněna v mapových přílohách 8.2.

Tabulka 10: Demografická charakteristika správních obvodů POÚ Olomouckého kraje

POÚ	HZ	PP	MS	IS	PROD
Hranice	107,0	1,08	-0,33	0,94	70,8
Javorník	36,7	-1,11	1,77	0,91	71,2
Jeseník	85,2	0,24	-5,65	0,98	72,8
Zlaté Hory	58,3	-0,86	-6,48	1,01	71,9
Konice	63,4	-2,69	-2,75	1,17	69,4
Lipník nad Bečvou	130,3	1,32	1,36	1,03	70,6
Litovel	95,5	-1,13	4,16	1,07	70,6
Mohelnice	99,4	0,87	0,18	1,04	71,4
Hlubočky	198,2	0,98	0,91	1,02	70,9
Olomouc	304,8	1,93	2,61	1,10	70,9
<i>Vojenský újezd Libavá</i>	3,5	-	-	0,33	76,8
Němčice nad Hanou	117,6	0,16	7,75	0,94	69,6
Prostějov	174,2	0,41	2,23	1,14	70,0
Kojetín	122,3	-2,24	2,56	1,03	69,6
Přerov	240,8	-0,25	1,37	1,21	70,5
Šternberk	86,9	0,35	1,54	1,03	71,2
Moravský Beroun	49,7	4,46	-4,10	0,68	74,1
Hanušovice	28,0	0,13	-9,87	0,86	71,9
Šumperk	112,4	0,17	-0,04	1,06	70,5
Uničov	111,2	1,86	-0,51	1,03	71,0
Zábřeh	125,7	1,56	-2,32	1,02	70,8
Olomoucký kraj	121,9	0,67	0,88	1,07	70,7
Česká republika	132,7	0,84	6,13	1,05	71,0

Poznámka: definice ukazatelů viz přehled v textu

Zdroj: viz přehled v textu

Z demografického hlediska (viz tabulka 10) si zaslouží pozornost vysoké migrační ztráty některých obvodů POÚ. Například výše zmíněná nepříznivá situace z hlediska migračního salda u okresu a ORP Jeseník za sebou

skrývá výrazné mikroregionální rozdíly. Extrémní hodnoty migračního salda odpovídající ztrátám nad 5 ‰ dosahují POÚ Jeseník a Zlaté Hory, POÚ Javorník je naproti tomu migračně ziskový. Zcela nejvyšší migrační úbytek v Olomouckém kraji byl zaznamenán u POÚ Hanušovice v okrese Šumperk. Migračně atraktivní jsou naopak jižní obvody kraje, zejména Němčice nad Hanou a Litovel. Pouze ve čtyřech správních obvodech došlo za posledních deset let k celkovému růstu počtu obyvatel. Největší relativní přírůstek měl správní obvod Němčice nad Hanou (2,64 ‰), největší absolutní přírůstek pak správní obvod krajského města Olomouc. Zatímco důvodem nárůstu počtu obyvatel u obvodu Němčice nad Hanou je zejména migrační přírůstek v posledních dvou letech (okolo 10 ‰), v Olomouci dochází v posledních letech jak k migračním, tak přirozeným přírůstkům. Mírně se zvýšil počet obyvatel také ve správních obvodech Prostějov a Litovel. Hlavním důvodem poklesu počtu obyvatel v ostatních obvodech je právě úbytek obyvatel stěhováním, přičemž malé přirozené přírůstky přitom nemohou migrační úbytek vyrovnat. Například ve správním obvodu Hanušovice byl v roce 2008 přirozený přírůstek 1,4 ‰ a migrační úbytek 8,4 ‰.

S úbytkem počtu obyvatel úzce souvisí také věkové složení obyvatelstva. Pouze v sedmi správních obvodech (Vojenský újezd Libavá, Moravský Beroun, Hanušovice, Javorník, Němčice nad Hanou, Hranice a Jeseník) převyšoval v roce 2008 počet dětí počet seniorů, a index stárání byl tedy nižší než 100. Nejvíce postiženými regiony z hlediska stárnutí populace jsou správní obvody Přerov, Konice, Prostějov, Olomouc a Litovel. U obvodů Konice, Přerov a Litovel je navíc nepříznivá situace z hlediska věkové struktury dále prohlubována díky úbytkům populace přirozenou měrou.

Tabulka 11: Socio-ekonomická charakteristika správních obvodů ORP Olomouckého kraje

POÚ	MN08	MN09	DYN_M N	UCH	POD	DP	TECH	PRUM	ZEME
Hranice	6,35	10,33	163	45,03	146	10,69	83,9	43,7	4,7
Javorník	16,83	19,72	117	51,54	188	9,85	69,2	27,1	13,3
Jeseník	8,12	12,30	152	22,09	232	10,86	85,2	23,0	2,7
Zlaté Hory	10,68	14,25	133	173,00	154	9,61	100,0	47,1	2,0
Konice	6,62	13,05	197	239,00	126	8,99	68,3	35,3	16,4
Lipník nad Bečvou	10,29	15,18	148	68,47	142	9,88	76,2	25,6	9,0
Litovel	6,11	11,57	189	37,67	136	10,24	66,7	47,0	9,7
Mohelnice	7,87	15,63	199	38,77	135	9,91	76,2	70,0	3,5
Hlubočky	5,60	10,55	188	26,00	119	8,33	100,0	87,9	0,0
Olomouc	5,02	9,56	191	41,51	166	12,59	82,2	23,7	2,2
<i>Vojenský újezd Libavá</i>	9,56	15,63	163	103,00	-	-	-	7,1	0,0
Němčice nad Hanou	6,63	12,48	188	482,00	110	12,04	78,6	16,2	15,4
Prostějov	4,31	9,70	225	67,36	154	10,69	76,3	45,9	5,4
Kojetín	9,28	16,45	177	173,17	125	9,69	77,8	39,9	6,3
Přerov	7,39	11,93	161	49,30	139	11,25	76,0	47,1	3,9
Šternberk	7,32	13,29	182	63,05	141	11,09	57,9	46,1	6,2
Moravský Beroun	11,15	17,79	160	116,00	113	9,69	66,7	46,6	3,3
Hanušovice	13,65	23,18	170	196,00	153	10,24	54,2	45,6	15,2
Šumperk	7,04	12,45	177	24,73	168	10,27	69,1	42,0	3,5
Uničov	8,78	20,71	236	201,33	126	10,78	86,7	49,3	7,0
Zábřeh	7,39	13,62	184	71,88	135	10,43	64,3	41,5	9,7
Olomoucký kraj	6,87	12,19	177	48,75	154	11,03	74,5	38,9	4,6
Česká republika	5,96	9,24	155	17,21	167	-	-	31,0	3,1

Poznámka: definice ukazatelů viz přehled v textu

Zdroj: viz přehled v textu

Údaje o vybraných ukazatelích socio-ekonomické povahy uvedené v tabulce 11 dokládají relativně vysoké regionální rozdíly mezi obvody POÚ v míře nezaměstnanosti, podnikatelské aktivitě a charakteristikách

zaměstnanecké struktury. Ty v případě průmyslu poukazují na možné strukturálně postižené regiony a v případě zemědělství na hospodářsky slabé regiony.

U všech správních obvodů došlo mezi lety 2008 a 2009 k výraznému zvýšení míry nezaměstnanosti, což odpovídá situaci v celé České republice. Kromě správního obvodu Javorník s již vysokou mírou nezaměstnanosti (16,8 % v prosinci 2008) došlo na celém území Olomouckého kraje k vyššímu meziročnímu nárůstu míry nezaměstnanosti ve srovnání s Českou republikou. Z hlediska meziroční dynamiky růstu nezaměstnanosti lze konstatovat, že největší relativní nárůst nezaměstnanosti poznamenal obvody s obecně nižší nezaměstnaností. Například v POÚ Prostějov s nejnižší hodnotou míry nezaměstnanosti v roce 2008 v Olomouckém kraji (4,3 %) se počet nezaměstnaných více než zdvojnásobil. Nejvyšší absolutní i relativní meziroční nárůst míry nezaměstnanosti zaznamenal POÚ Uničov, který je z tohoto pohledu nejproblémovějším obvodem v kraji. Vysokou mírou nezaměstnanosti jsou postiženy správní obvody Hanušovice, Uničov, Javorník, Moravský Beroun, Kojetín, Lipník nad Bečvou, Vojenský újezd Libavá, Zlaté Hory a Mohelnice, které měly v prosinci 2009 míru nezaměstnanosti vyšší než 14 %. Zcela nejvyšší nezaměstnanost nad 23 % byla ve správním obvodě Hanušovice. Všechny správní obvody přitom měly v tomto období vyšší míru nezaměstnanosti než Česká republika jako celek, pod hranici 10 % se dostaly pouze obvody Prostějov a Olomouc.

Výrazné rozdíly mezi obvody POÚ jsou v podnikatelské aktivitě obyvatel. Nejvíce postiženými regiony nízkou podnikatelskou aktivitou obyvatel jsou obvody POÚ Moravský Beroun, Němčice nad Hanou, Uničov, Kojetín a Hlubočky, ve kterých počet soukromých podnikatelů na 1 000 obyvatel nedosahuje ani 140, tedy 80 % celorepublikového průměru. Naopak tři správní obvody (Jeseník, Javorník a Šumperk) dosahují vyšších hodnot tohoto ukazatele, když převyšují celorepublikový průměr. Zejména správní obvod POÚ Jeseník se vymyká svojí hodnotou 243 soukromých podnikatelů na 1 000 obyvatel, což souvisí s atraktivitou tohoto regionu pro cestovní ruch. V ostatních správních obvodech je hodnota ukazatele nepříznivá, když dosahuje mírně pod úroveň České republiky jako celku.

Zaměstnanost v průmyslu je v Olomouckém kraji jako celku v porovnání s Českou republikou vyšší. Mezi silně postižené regiony, ve kterých podíl zaměstnanosti v průmyslu překročil 1,5 násobek celorepublikového průměru, patří správní obvody Hlubočky, Mohelnice, Uničov, Zlaté Hory, Přerov a Litovel. Hodnotami zaměstnanosti v průmyslu se nejvíce odlišují nejvíce postižené správní obvody Hlubočky a Mohelnice, ve kterých je podíl zaměstnanců pracujících v průmyslu 87,9 %, resp. 70,0 %, tedy více než dvojnásobek republikového průměru. Šest správních obvodů má naopak zaměstnanost v průmyslu nižší než 30 %. Jedná se o správní obvody Javorník, Lipník nad Bečvou, Olomouc, Jeseník, Němčice nad Hanou a Vojenský újezd Libavá. Vyšší v porovnání s Českou republikou je i zaměstnanost v zemědělství, která v Olomouckém kraji jako celku dosahuje 4,6 %. Regionální rozdíly v jednotlivých obvodech POÚ jsou podmíněny rozdílnými přírodními podmínkami vhodnými pro zemědělskou činnost. Nejvíce zemědělské jsou správní obvody Konice, Němčice nad Hanou a Hanušovice, ve kterých je podíl zaměstnanců pracujících v zemědělství přibližně pětinašobný než celorepublikový průměr. Opakem jsou správní obvody Hlubočky a Vojenský újezd Libavá, ve kterých je zaměstnanost v zemědělství nulová.

Pro hodnocení míry postižení, či „problémovosti“ jednotlivých obvodů POÚ byla zvolena stejná metodika jako u předchozí analýzy na úrovni obvodů ORP, tedy jednoduchá metoda součtu míry postižení za vybrané ukazatele. POÚ byly nejprve seřazeny na základě hodnot jednotlivých ukazatelů a bylo jim přiřazeno váhové ohodnocení míry postižení (nejvyšší postižení = váha 1, střední postižení = váha 0,5 a nejnižší postižení = váha 0), které bylo následně sečteno za všechny vybrané ukazatele. Hranice mezi jednotlivými kategoriemi postižení byly stejné jako v analýze na úrovni ORP, pouze v několika případech došlo vzhledem k rozdělení souboru dat ke změně. Vzhledem k nedostupnosti určitých dat za Vojenský újezd Libavá byla tato územní jednotka vyčleněna z analýzy.

Místo souhrnného hodnocení na základě vybraného souboru dvanácti ukazatelů bylo provedeno ohodnocení POÚ odděleně z hlediska odlišného charakteru strukturálně postižených regionů a hospodářsky slabých regionů.

Z tohoto důvodu byly ukazatele rozděleny do dvou skupin charakterizujících jiný typ postižení a pro ně byla míra postižení vypočítána odděleně. Jednotlivé míry postižení na základě vybraných ukazatelů a souhrnná míra postižení pro strukturálně postižené a hospodářsky slabé regiony jsou uvedeny v tabulkách 12 a 13.

Strukturálně postižené regiony jsou především oblasti s vysokým zastoupením průmyslu a vysokým stupněm urbanizace, jejichž průmyslová základna prochází výraznou restrukturalizací a poklesem spojeným s nadprůměrnou nezaměstnaností. Vzhledem k odlišnosti charakteristik dostupných za správní obvody POÚ byly pro vymezení postižených regionů použity jiné ukazatele odpovídající jejich základní charakteristice. Pro vymezení strukturálně postižených regionů bylo zvoleno šest ukazatelů – migrační saldo, míra nezaměstnanosti, dynamika míry nezaměstnanosti, počet uchazečů na 1 volné pracovní místo, podnikatelská aktivita a zaměstnanost v průmyslu. Maximální hodnota celkové míry postižení je tedy 6.

Tabulka 12: Strukturálně postižené regiony – hodnocení míry postižení správních obvodů ORP dle jednotlivých ukazatelů a souhrnné hodnocení míry postižení

POÚ	MS	MN89	D_MN	UCH	POD	PRUM	souhrn
Olomouc	0	0	1	0	0	0	1
Šumperk	0,5	0	0,5	0	0	0,5	1,5
Jeseník	1	0,5	0,5	0	0	0	2
Lipník nad Bečvou	0,5	0,5	0	0,5	0,5	0	2
Javorník	0,5	1	0	0,5	0	0	2
Hranice	0,5	0	0,5	0	0,5	0,5	2
Litovel	0	0	0,5	0	0,5	1	2
Němčice nad Hanou	0	0	0,5	1	1	0	2,5
Prostějov	0	0	1	0,5	0	1	2,5
Přerov	0,5	0	0,5	0	0,5	1	2,5
Hlubočky	0,5	0	0,5	0	1	1	3
Kojetín	0	0,5	0,5	1	1	0,5	3,5
Zábřeh	1	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	3,5
Šternberk	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	1	3,5
Zlaté Hory	1	0,5	0	1	0	1	3,5
Mohelnice	0,5	0,5	1	0	0,5	1	3,5
Konice	1	0	1	1	1	0,5	4,5
Hanušovice	1	1	0,5	1	0	1	4,5
Moravský Beroun	1	1	0,5	1	1	1	5,5
Uničov	0,5	1	1	1	1	1	5,5

Poznámka: definice ukazatelů viz přehled v textu, MN89 = průměr za prosinec 2008 a prosinec 2009; hranice pro váhové ohodnocení míry postižení: MS < -2 = 1, MS > 2 = 0; MN89 < 10 = 0, MN89 > 13 = 1; D_MN < 150 = 0, D_MN > 190 = 1; UCH < 50 = 0, UCH > 100 = 1; POD < 130 = 1, POD > 150 = 0; PRUM < 30 = 0, PRUM > 45 = 1; barevně jsou odlišeny ORP vymezené jako regiony se soustředěnou podporou státu

Zdroj: viz přehled v textu

Výsledky souhrnného hodnocení míry postižení jednotlivých obvodů POÚ provedeného za účelem identifikace strukturálně postižených regionů jsou ovlivněny omezeností datové základny pro tuto regionální úroveň. Přestože by podrobnější údaje o struktuře zaměstnanosti či výši mezd pomohly k přesnějšímu vymezení problémových regionů, lze z dosažených výsledků zjistit základní diferenciaci obvodů ORP z hlediska míry strukturálního postižení. Zatímco nejlepší postavení POÚ Olomouc není překvapením, velmi dobré ohodnocení POÚ Šumperk, Jeseník bylo zapříčiněno zejména relativně vysokou podnikatelskou aktivitou v těchto regionech a nízkým počtem uchazečů o zaměstnání na 1 volné pracovní místo. Dobrého hodnocení ještě dosáhly POÚ Lipník nad Bečvou, Javorník, Hranice a Litovel. Na druhém pólu stojí POÚ Uničov a Moravský Beroun, které dosáhly téměř ve všech ukazatelích velmi nepříznivých hodnot. K nim lze přiřadit dva značně problémové strukturálně postižené obvody POÚ Konice a Hanušovice.

Hospodářsky slabé regiony jsou oblasti charakteristické nízkou životní úrovní, nadprůměrným podílem zaměstnanosti v primárním sektoru, nízkou hustotou osídlení a vysokou nezaměstnaností. Stejně jako u strukturálně postižených regionů byly vzhledem k odlišnosti charakteristik dostupných za správní obvody POÚ pro vymezení hospodářsky slabých regionů použity jiné ukazatele, odpovídající jejich základní charakteristice. Pro vymezení bylo zvoleno šest ukazatelů – hustota zalidnění, index stárí, podíl produktivní složky populace, daně z příjmu na obyvatele, technická vybavenost obcí a zaměstnanost v zemědělství, a tedy maximální možná hodnota celkové míry postižení je šest.

Tabulka 13: Hospodářsky slabé regiony – hodnocení míry postižení správních obvodů ORP dle jednotlivých ukazatelů a souhrnné hodnocení míry postižení

POÚ	HZ	IS	PROD	DP	TECH	ZEME	souhrn
Olomouc	0	1	0,5	0	0	0	1,5
Jeseník	1	0	0	0,5	0	0	1,5
Hranice	0,5	0	0,5	0,5	0	0	1,5
Hlubočky	0	0,5	0,5	1	0	0	2
Přerov	0	1	0,5	0	0,5	0	2
Uničov	0,5	0,5	0	0,5	0	0,5	2
Zlaté Hory	1	0,5	0	1	0	0	2,5
Mohelnice	0,5	0,5	0	1	0,5	0	2,5
Moravský Beroun	1	0	0	1	1	0	3
Šumperk	0,5	0,5	0,5	0,5	1	0	3
Šternberk	1	0,5	0	0	1	0,5	3
Němčice nad Hanou	0,5	0	1	0	0,5	1	3
Prostějov	0	1	1	0,5	0,5	0,5	3,5
Lipník nad Bečvou	0,5	0,5	0,5	1	0,5	0,5	3,5
Zábřeh	0,5	0,5	0,5	0,5	1	0,5	3,5
Litovel	0,5	0,5	0,5	0,5	1	0,5	3,5
Hanušovice	1	0	0	0,5	1	1	3,5
Kojetín	0,5	0,5	1	1	0,5	0,5	4
Javorník	1	0	0	1	1	1	4
Konice	1	1	1	1	1	1	6

Poznámka: definice ukazatelů viz přehled v textu, MN89 = průměr za prosinec 2008 a prosinec 2009; hranice pro váhové ohodnocení míry postižení: HZ < 90 = 1, HZ > 150 = 0; IS < 1 = 0, IS > 1 = 1; PROD < 70,5 = 1, PROD > 71 = 0; DP < 10 = 1, DP > 11 = 0; TECH < 70 = 1, TECH > 80 = 0; ZEME < 5 = 0, ZEME > 10 = 1; barevně jsou odlišeny ORP vymezené jako regiony se soustředěnou podporou státu

Zdroj: viz přehled v textu

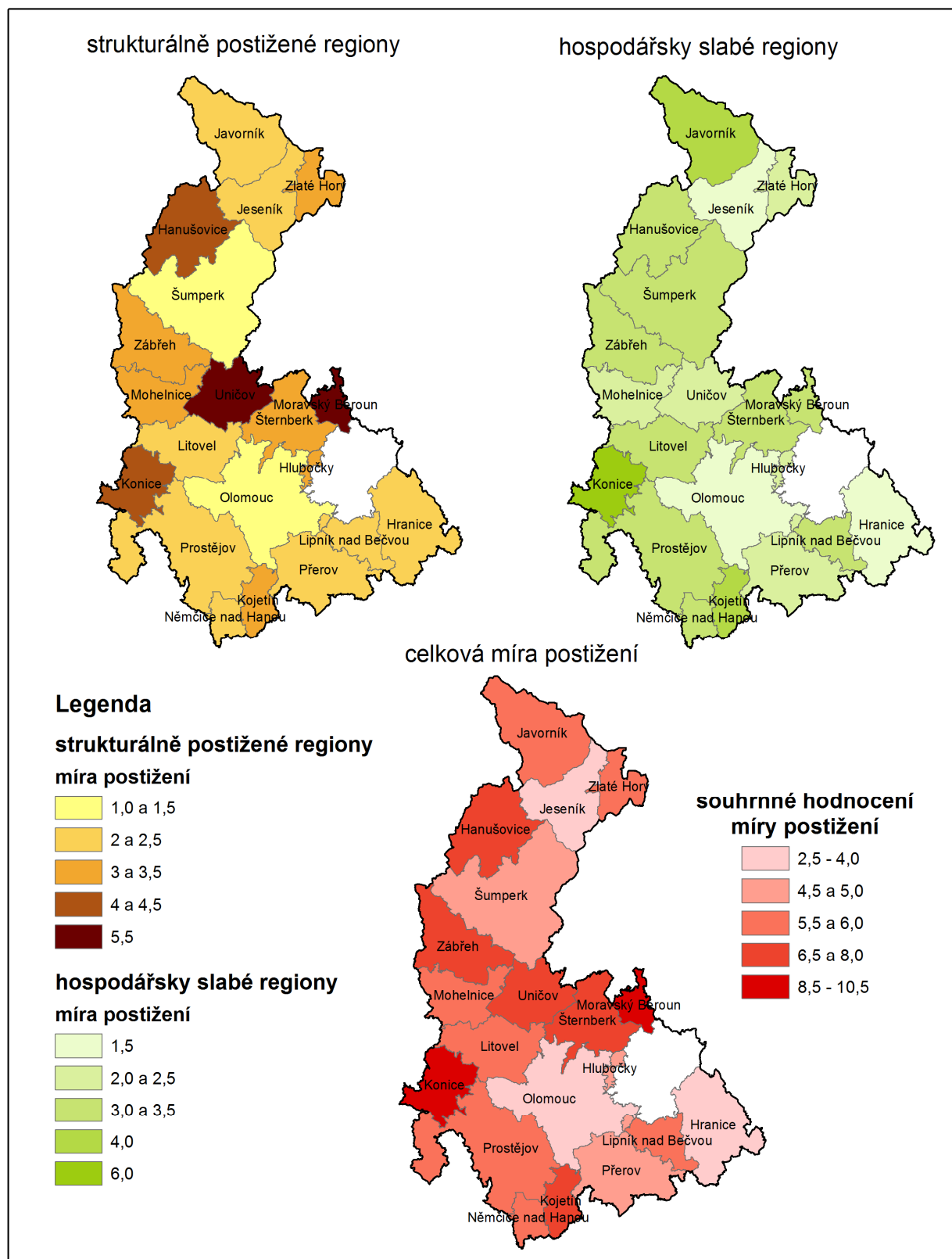
Provedené hodnocení za účelem identifikace hospodářsky slabých regionů ukazuje extrémně silné postižení ve správním obvodu POÚ Konice, který dosáhl ve všech šesti ukazatelích velmi nepříznivých hodnot. Jako hospodářsky slabé regiony lze dále označit obvody POÚ Javorník a Kojetín, v širším vymezení i Prostějov, Lipník nad Bečvou, Zábřeh, Litovel a Hanušovice. Nejlepšího hodnocení opět dosahuje POÚ Olomouc společně s POÚ Jeseník a Hranice.

Zatímco na základě výsledků hodnocení míry postižení na úrovni obvodů ORP mohla být konstatována určitá severojižní polarita Olomouckého kraje z hlediska míry postižení, souhrnné hodnocení míry postižení provedené ve větším územním detailu na úrovni obvodů POÚ dokládá výrazně individuální charakter této diferenciaci. Jak je názorně vidět na obrázku 5, v severní i jižní části Olomouckého kraje nalezneme regiony s lepší i horší socio-ekonomickou situací. Příčinou tohoto vývoje je zejména situace spojená s nadměrným růstem nezaměstnanosti, který postihl kromě tradičně hospodářsky slabších oblastí zejména průmyslové regiony procházející ekonomickou restrukturalizací.

Obrázek 5: Souhrnné hodnocení míry postižení správních obvodů POÚ

Poznámka: výpočet souhrnného hodnocení míry postižení viz text

Oddělené hodnocení míry postižení pro strukturálně postižené a hospodářsky slabé regiony umožňuje identifikovat odlišný charakter problémů jednotlivých regionů, který by se měl odrazit v diferencované formě

veřejné pomoci. Nutné je z tohoto pohledu zmínit postavení obvodu POÚ Uničov jako nejvíce strukturálně postiženého regionu, který je ale hodnocen jako jeden z nejlepších z hlediska hospodářské síly regionu. Právě tento obvod byl nejvíce poznamenán nárůstem nezaměstnanosti, a je proto potřeba mu věnovat náležitou pozornost a provést kroky vedoucí ke snížení extrémně vysoké nezaměstnanosti. Podobně je na tom také POÚ Moravský Beroun. Opakem v tomto směru je periferní POÚ Javorník, který je řazen mezi hospodářsky slabé regiony, míra strukturálního postižení je však velmi malá. Obdobně je na tom POÚ Litovel. Zde je nutné zaměřit charakter intervencí na celkové povzbuzení atraktivnosti území jak pro obyvatele, tak podnikatelské subjekty, například podporou investic do vybavenosti území technickou infrastrukturou. Obvody POÚ Konice, Hanušovice, Kojetín a Zábřeh dosáhly v souhrnném hodnocení míry postižení hodnoty vyšší než 3 jak u vymezování strukturálně postižených, tak hospodářsky slabých regionů, a jejich podpora by měla tedy mít širší záběr.

7 Závěr

Analýza územní diferenciaci Olomouckého kraje ukázala na proměňující se charakter regionálních rozdílů v Olomouckém kraji. Obecně lze konstatovat, že tradiční rozdělení na severní část (okresy Jeseník a Šumperk) a jižní část (okresy Olomouc, Prostějov a Přerov) platí nejvíce pro demografickou situaci v těchto regionech. Socio-ekonomickou úroveň regionů již nelze takto jednoduše generalizovat, což je zřejmé zejména při detailnějším pohledu na úroveň obvodů ORP a POÚ. Také rozdělení na periferní a metropolitní oblasti, ačkoliv je v určitých ohledech stále zřejmé, není základním charakterem diferenciaci Olomouckého kraje. Rovněž metropolitní oblasti se totiž ocitají díky ekonomické restrukturalizaci a krizi v problémové situaci. Ačkoliv je například obvod POÚ Olomouc hodnocen jako region s nejnižší mírou postižení v Olomouckém kraji, jeho relativní pozice v rámci celé České republiky je nepříznivá. Vnitřní diferenciaci kraje je tedy nutné hodnotit relativně také vzhledem k ostatním regionům České republiky. Z tohoto pohledu nejsou v Olomouckém kraji výrazné regionální rozdíly, což je důsledkem právě relativního zhoršování situace v nejvyspělejších regionech Olomouckého kraje.

Z porovnání výsledků zde provedené analýzy míry postižení jednotlivých regionů s vymezením státem podporovaných regionů (viz tabulka 12 a 13) plyne, že použitá okresní úroveň pro identifikaci regionů se soustředěnou podporou státu není v případě Olomouckého kraje ideální. V rámci podpory okresů Jeseník, Šumperk a Přerov jsou podporovány obvody POÚ, ve kterých je v současnosti mnohem lepší socio-ekonomická situace než v některých státem nepodporovaných regionech.

Problematickým se jeví především **obvod ORP a POÚ Konice**, který je geograficky obklopen hospodářsky silnými i strukturálně nepostiženými regiony s relativně příznivým hodnocením, sám však dosahuje při obou hodnoceních absolutně nejhorší skóre míry postižení. Jediný ukazatel, ve kterém se neřadí na poslední místa v rámci Olomouckého kraje, je míra nezaměstnanosti. Tato skutečnost je pravděpodobně ovlivněna blízkostí metropolitních oblastí Olomouce a Prostějova s větší nabídkou volných pracovních míst. **Relativně nízká míra nezaměstnanosti ovlivnila, že obvod Konice nebyl zařazen mezi státem podporované regiony. Výsledky provedené analýzy však dokládají, že by tomuto obvodu měla být věnována patřičná pozornost a měl by být podporován z veřejných zdrojů.** Vzhledem k již velkému rozsahu státem podporovaných regionů není na území Olomouckého kraje potřeba kromě obvodu ORP a POÚ Konice podporovat další regiony nad rámec státem vymezených.

8 Přílohy

8.1 Tabulkové přílohy – aktualizovaná příloha č. 2 Programu rozvoje územního obvodu Olomouckého kraje ze dne 23. 2. 2005

8.1.1 Zaměstnanost v průmyslu

Strukturálně postižené regiony jsou definovány především jako oblasti s vysokým zastoupením průmyslu, a proto je můžeme vymezit na základě zaměstnanosti v průmyslu. Uvedené podíly zaměstnaných v průmyslu jsou za zaměstnané v podnicích, které mají na území jednotlivých správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem sídlo. Nejsou zde tedy započtení všichni zaměstnaní. V porovnání s Českou republikou je zaměstnanost v průmyslu v Olomouckém kraji jako celku vyšší.

Tabulka 10: Podíl zaměstnanosti v průmyslu k 31. 12. 2008

Kód POÚ	Název POÚ	Zaměstnanost v průmyslu (v %)	Průměrná úroveň vůči ČR
71071	Hlubočky	87,9	2,84
71061	Mohelnice	70,0	2,26
71121	Uničov	49,3	1,59
71023	Zlaté Hory	47,1	1,52
71092	Přerov	47,1	1,52
71051	Litovel	47,0	1,52
71102	Moravský Beroun	46,6	1,50
71101	Šternberk	46,1	1,49
71082	Prostějov	45,9	1,48
71111	Hanušovice	45,6	1,47
71011	Hranice	43,7	1,41
71112	Šumperk	42,0	1,35
71131	Zábřeh	41,5	1,34
71091	Kojetín	39,9	1,29
71031	Konice	35,3	1,14
71021	Javorník	27,1	0,87
71041	Lipník nad Bečvou	25,6	0,83
71072	Olomouc	23,7	0,76
71022	Jeseník	23,0	0,74
71081	Němčice nad Hanou	16,2	0,52
71079	Vojenský újezd Libavá	7,1	0,23
x	Olomoucký kraj	38,9	1,25
x	Česká republika	31,0	1,00

Poznámka: K výpočtu zaměstnanosti v průmyslu byly použity údaje o počtu pracovníků evidovaných v Registru ekonomických subjektů (v podnicích se sídlem na daném území).

Zdroj: ČSÚ

Jako silně postižené regiony jsou označeny správní obvody obcí s pověřeným obecním úřadem, ve kterých podíl zaměstnanosti v průmyslu překročil 1,5 násobek celorepublikového průměru. Mezi tyto regiony patří správní obvody Hlubočky, Mohelnice, Uničov, Zlaté Hory, Přerov a Litovel. Hodnotami zaměstnanosti v průmyslu se nejvíce odlišují nejvíce postižené správní obvody Hlubočky a Mohelnice, ve kterých je podíl zaměstnanců pracujících v průmyslu 87,9 %, resp. 70,0 %, tedy více než dvojnásobek republikového průměru.

Šest správních obvodů má zaměstnanost v průmyslu nižší než 30 %, což je méně než je celorepublikový průměr. Jedná se o správní obvody Javorník, Lipník nad Bečvou, Olomouc, Jeseník, Němčice nad Hanou a Vojenský újezd Libavá.

8.1.2 Míra nezaměstnanosti v letech 2008 a 2009

Situaci ve strukturálně postižených regionech lze charakterizovat ekonomickou restrukturalizací, která je spojena s nadprůměrnou nezaměstnaností. Celková míra nezaměstnanosti je vypočtena z počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání a ekonomicky aktivního obyvatelstva. Jako silně postižené regiony jsou hodnoceny ty obvody, ve kterých průměrná úroveň míry nezaměstnanosti vůči České republice přesáhla hodnotu 1,5. Ukazatel průměrné úrovně vůči České republice je přitom vyjádřen vzorcem:

$$\text{průměrná úroveň vůči ČR} = \frac{\text{míra nezaměstnanosti v POÚ v roce 2008} + \text{míra nezaměstnanosti v POÚ v roce 2009}}{\text{míra nezaměstnanosti v ČR v roce 2008} + \text{míra nezaměstnanosti v ČR v roce 2009}}$$

Tabulka 2: Míra nezaměstnanosti za prosinec 2008 a prosinec 2009

Kód POÚ	Název POÚ	Míra nezaměstnanosti (v %) za prosinec 2008	Míra nezaměstnanosti (v %) za prosinec 2009	Průměrná úroveň vůči ČR
71111	Hanušovice	13,65	23,18	2,42
71021	Javorník	16,83	19,72	2,40
71121	Uničov	8,78	20,71	1,94
71102	Moravský Beroun	11,15	17,79	1,90
71091	Kojetín	9,28	16,45	1,69
71041	Lipník nad Bečvou	10,29	15,18	1,67
71079	Vojenský újezd Libavá	9,56	15,63	1,66
71023	Zlaté Hory	10,68	14,25	1,64
71061	Mohelnice	7,87	15,63	1,55
71131	Zábřeh	7,39	13,62	1,38
71101	Šternberk	7,32	13,29	1,36
71022	Jeseník	8,12	12,30	1,34
71031	Konice	6,62	13,05	1,29
71112	Šumperk	7,04	12,45	1,28
71092	Přerov	7,39	11,93	1,27
71081	Němčice nad Hanou	6,63	12,48	1,26
71051	Litovel	6,11	11,57	1,16
71011	Hranice	6,35	10,33	1,10
71071	Hlubočky	5,60	10,55	1,06
71072	Olomouc	5,02	9,56	0,96
71082	Prostějov	4,31	9,70	0,92
x	Olomoucký kraj	6,87	12,19	1,25
x	Česká republika	5,96	9,24	1,00

Poznámka: Míra registrované nezaměstnanosti se podle oficiální metodiky počítá na úrovni POÚ z důvodu nedostupnosti dat o zaměstnaných u těchto územních celků na základě ekonomicky aktivního obyvatelstva (údaj ze Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001).

Zdroj: MPSV – <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>

U všech správních obvodů došlo mezi lety 2008 a 2009 k výraznému zvýšení míry nezaměstnanosti, což odpovídá situaci v celé České republice. Kromě správního obvodu Javorník s již vysokou mírou nezaměstnanosti (16,8 % v prosinci 2008) došlo na celém území Olomouckého kraje k vyššímu meziročnímu nárůstu míry nezaměstnanosti ve srovnání s Českou republikou. Nejvyšší meziroční nárůst míry nezaměstnanosti o více než 10 procentních bodů zaznamenal Uničov.

Vysokou mírou nezaměstnanosti jsou postiženy správní obvody Hanušovice, Javorník, Uničov, Moravský Beroun, Kojetín, Lipník nad Bečvou, Vojenský újezd Libavá, Zlaté Hory a Mohelnice, které měly v prosinci 2009 míru nezaměstnanosti vyšší než 14 %. Všechny správní obvody přitom měly v tomto období vyšší míru nezaměstnanosti než Česká republika jako celek. Pod hranici 10 % se dostaly pouze obvody Prostějov a Olomouc, zcela nejvyšší nezaměstnanost byla ve správním obvodě Hanušovice (23,18 %).

8.1.3 Počet soukromých podnikatelů na 1000 obyvatel v roce 2008

Strukturálně postižené regiony lze také charakterizovat nízkou podnikatelskou aktivitou obyvatel. Srovnání úrovně podnikatelské aktivity v jednotlivých správních obvodech obcí s pověřeným obecním úřadem umožňuje ukazatel počet soukromých podnikatelů na 1 000 obyvatel. V Olomouckém kraji jako celku je hodnota tohoto ukazatele nižší než celorepublikový průměr, přičemž zde existují výrazné regionální rozdíly.

Tabulka 3: Počet soukromých podnikatelů na 1 000 obyvatel k 31. 12. 2008

Kód POÚ	Název POÚ	Počet soukromých podnikatelů na 1 000 obyvatel	Průměrná úroveň vůči ČR
71102	Moravský Beroun	125	0,71
71081	Němčice nad Hanou	128	0,73
71121	Uničov	136	0,77
71091	Kojetín	138	0,79
71071	Hlubočky	139	0,79
71061	Mohelnice	145	0,82
71131	Zábřeh	147	0,83
71092	Přerov	148	0,84
71031	Konice	150	0,86
71051	Litovel	151	0,86
71101	Šternberk	155	0,88
71041	Lipník nad Bečvou	156	0,89
71011	Hranice	162	0,92
71023	Zlaté Hory	167	0,95
71082	Prostějov	168	0,96
71111	Hanušovice	168	0,96
71072	Olomouc	174	0,99
71112	Šumperk	177	1,01
71021	Javorník	210	1,19
71022	Jeseník	243	1,38
71079	Vojenský újezd Libavá	-	-
x	Olomoucký kraj	165	0,94
x	Česká republika	176	1,00

Poznámka: Soukromí podnikatelé zahrnují soukromé podnikatele podnikající podle živnostenského zákona a samostatně hospodařící rolníky a zemědělské podnikatele evidované v Registru ekonomických subjektů.

Zdroj: ČSÚ - Statistická ročenka Olomouckého kraje 2009; Odvětvová srovnávací analýza Municipality (http://www.kr-olomoucky.cz/OlomouckyKraj/Regionální+rozvoj/Analýzy/odvětvové+analýzy+municipalit/Odvětvové+analýzy+municipalit+2008/analýza_CZ.htm?lang=CZ)

Nejvíce postiženými regiony nízkou podnikatelskou aktivitou obyvatel jsou Moravský Beroun, Němčice nad Hanou, Uničov, Kojetín a Hlubočky, ve kterých počet soukromých podnikatelů na 1 000 obyvatel nedosahuje ani 140, tedy 80 % celorepublikového průměru. Naopak tři správní obvody (Jeseník, Javorník a Šumperk) dosahují vyšších hodnot tohoto ukazatele, když převyšují celorepublikový průměr. Zejména správní obvod obce s pověřeným obecním úřadem Jeseník se vymyká svojí hodnotou 243 soukromých podnikatelů na 1 000 obyvatel, což souvisí s atraktivitou tohoto regionu pro cestovní ruch. V ostatních správních obvodech je hodnota ukazatele mírně pod úrovní České republiky jako celku.

8.1.4 Pokles ekonomické aktivity obyvatel v letech 1991 a 2001

Problémem ve strukturálně postižených regionech je nízký podíl ekonomicky aktivních obyvatel (EAO), který se i nadále snižuje. Dlouhodobý pokles ekonomické aktivity obyvatel přitom odráží základní demografický trend charakteristický pro celou Českou republiku – stárnutí populace. Podrobná data o EAO lze získat ze Sčítání lidu, domů a bytů, a proto je hodnocen pokles ekonomické aktivity obyvatel mezi lety 1991 a 2001. Porovnáním dat ze sčítání v letech 1991 a 2001 je zřejmý pokles ekonomické aktivity v Olomouckém kraji a v jednotlivých správních obvodech stejně jako na úrovni celé České republiky. Pokles v Olomouckém kraji jako celku o jeden procentní bod je ve srovnání s Českou republikou nižší, Olomoucký kraj však dosahuje v obou sledovaných letech nižších hodnot ekonomické aktivity obyvatel než je celorepublikový průměr. Ukazatel průměrné úrovně vůči České republice je přitom vyjádřen vzorcem:

$$\text{průměrná úroveň vůči ČR} = \frac{\text{podíl EAO v POÚ v roce 1991} + \text{podíl EAO v POÚ v roce 2001}}{\text{podíl EAO v ČR v roce 1991} + \text{podíl EAO v ČR v roce 2001}}$$

Tabulka 4: Pokles ekonomické aktivity obyvatel (EAO) v letech 1991 a 2001

Kód POÚ	Název POÚ	Podíl EAO v roce 1991 (v %)	Podíl EAO v roce 2001 (v %)	Rozdíl 2001 – 1991 (v % bodech)	Průměrná úroveň vůči ČR
71081	Němčice nad Hanou	47,73	45,44	-2,30	0,90
71031	Konice	47,72	46,89	-0,83	0,91
71021	Javorník	50,27	49,13	-1,15	0,96
71111	Hanušovice	51,96	49,53	-2,42	0,98
71082	Prostějov	50,48	49,58	-0,90	0,96
71041	Lipník nad Bečvou	50,42	49,67	-0,75	0,96
71131	Zábřeh	51,82	49,77	-2,06	0,98
71011	Hranice	51,25	49,96	-1,29	0,97
71023	Zlaté Hory	51,87	49,97	-1,91	0,98
71091	Kojetín	51,43	50,01	-1,42	0,98
71051	Litovel	50,72	50,22	-0,49	0,97
71112	Šumperk	52,26	50,38	-1,88	0,99
71121	Uničov	53,07	50,52	-2,55	1,00
71092	Přerov	52,62	51,02	-1,59	1,00
71101	Šternberk	51,40	51,33	-0,07	0,99
71061	Mohelnice	52,09	51,39	-0,70	1,00
71102	Moravský Beroun	51,74	51,56	-0,18	0,99
71072	Olomouc	52,29	52,24	-0,05	1,01
71079	<i>Vojenský újezd Libavá</i>	55,59	52,43	-3,17	1,04
71022	Jeseník	53,82	53,01	-0,81	1,03
71071	Hlubočky	53,84	53,87	0,03	1,04
x	Olomoucký kraj	51,73	50,72	-1,01	0,99
x	Česká republika	52,62	51,35	-1,27	1,00

Poznámka: Podíl ekonomicky aktivních obyvatel je vypočten z údajů zjištěných při Sčítání lidu, domů a bytů v roce 1991, resp. v roce 2001.
Zdroj: ČSÚ

V období mezi sčítáními v letech 1991 a 2001 klesl podíl EAO nejvíce ve správních obvodech Vojenský újezd Libavá (snížení o 3,17 procentních bodů), Uničov (2,55 p. b.), Hanušovice (2,42 p. b.) a Němčice nad Hanou (2,30 p. b.). Naopak správní obvody Hlubočky, Olomouc a Šternberk pokles podílu EAO skoro nepostihl. Hodnocení míry postižení v jednotlivých správních obvodech je prováděno podle výše podílu EAO v roce 2001, který je ve většině obvodů nižší než v celé České republice. Nižší ekonomickou aktivitou mají obvody Němčice nad Hanou, Konice, Javorník, Hanušovice, Prostějov, Lipník nad Bečvou, Zábřeh, Hranice a Zlaté Hory.

8.1.5 Podíl zaměstnanosti v zemědělství v roce 2008

Hospodářsky slabé regiony jsou definovány jako oblasti charakteristické nadprůměrným podílem zaměstnanosti v primárním sektoru. Zde uvedené podíly zaměstnaných v zemědělství jsou za zaměstnané v podnicích, které mají na území jednotlivých správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem sídlo. Nejsou zde tedy započtení všichni zaměstnaní. V porovnání s Českou republikou je zaměstnanost v zemědělství v Olomouckém kraji jako celku vyšší, když dosahuje 4,6 %.

Tabulka 7: Podíl zaměstnanosti v zemědělství k 31. 12. 2008

Kód POÚ	Název POÚ	Zaměstnanost v zemědělství (v %)	Průměrná úroveň vůči ČR
71031	Konice	16,4	5,29
71081	Němčice nad Hanou	15,4	4,97
71111	Hanušovice	15,2	4,90
71021	Javorník	13,3	4,29
71051	Litovel	9,7	3,13
71131	Zábřeh	9,7	3,13
71041	Lipník nad Bečvou	9,0	2,90
71121	Uničov	7,0	2,26
71091	Kojetín	6,3	2,03
71101	Šternberk	6,2	2,00
71082	Prostějov	5,4	1,74
71011	Hranice	4,7	1,52
71092	Přerov	3,9	1,26
71061	Mohelnice	3,5	1,13
71112	Šumperk	3,5	1,13
71102	Moravský Beroun	3,3	1,06
71022	Jeseník	2,7	0,87
71072	Olomouc	2,2	0,71
71023	Zlaté Hory	2,0	0,65
71071	Hlubočky	0,0	0,00
71079	<i>Vojenský újezd Libavá</i>	0,0	0,00
x	Olomoucký kraj	4,6	1,48
x	Česká republika	3,1	1,00

Poznámka: Odvětví zemědělství zahrnuje odvětví zemědělství, myslivost, lesní hospodářství a rybolov. K výpočtu zaměstnanosti v tomto odvětví byly použity údaje o počtu pracovníků evidovaných v Registru ekonomických subjektů (v podnicích se sídlem na daném území).

Zdroj: ČSÚ

V jednotlivých správních obvodech obcí s pověřeným obecním úřadem se podíly osob pracujících v zemědělství výrazně liší. Tyto regionální rozdíly jsou také podmíněny rozdílnými přírodními podmínkami vhodnými pro zemědělskou činnost.

Jako silně postižené regiony jsou označeny ty správní obvody, ve kterých podíl zaměstnanosti v zemědělství překročil 1,5násobek celorepublikového průměru. Mezi takovéto regiony patří více než polovina všech správních obvodů (Konice, Němčice nad Hanou, Hanušovice, Javorník, Litovel, Zábřeh, Lipník nad Bečvou, Uničov, Kojetín, Šternberk, Prostějov a Hranice). Nejvíce postiženy jsou správní obvody Konice, Němčice nad Hanou a Hanušovice, ve kterých je podíl zaměstnanců pracujících v zemědělství přibližně pětinašobný než celorepublikový průměr. Opakem jsou správní obvody Hlubočky a Vojenský újezd Libavá, ve kterých je zaměstnanost v zemědělství nulová.

8.1.6 Hustota zalidnění v roce 2008

Charakteristickým znakem hospodářsky slabých regionů je nízká hustota zalidnění. Za řídce osídlené, a tedy silně postižené, regiony jsou považovány správní obvody, ve kterých žije méně než 90 obyvatel na 1 km². Ve srovnání s průměrnou hodnotou za Českou republiku je hustota zalidnění v Olomouckém kraji jako celku nižší, přičemž existují výrazné rozdíly mezi jednotlivými správními obvody.

Tabulka 8: Hustota zalidnění (počet obyvatel na 1 km²) k 31. 12. 2008

Kód POÚ	Název POÚ	Hustota zalidnění
71079	<i>Vojenský újezd Libavá</i>	3,51
71111	Hanušovice	28,00
71021	Javorník	36,73
71102	Moravský Beroun	49,71
71023	Zlaté Hory	58,27
71031	Konice	63,44
71022	Jeseník	85,21
71101	Šternberk	86,93
71051	Litovel	95,48
71061	Mohelnice	99,40
71011	Hranice	107,03
71121	Uničov	111,21
71112	Šumperk	112,44
71081	Němčice nad Hanou	117,57
71091	Kojetín	122,33
71131	Zábřeh	125,72
71041	Lipník nad Bečvou	130,34
71082	Prostějov	174,16
71071	Hlubočky	198,22
71092	Přerov	240,85
71072	Olomouc	304,78
x	Olomoucký kraj	121,93
x	Česká republika	132,73

Zdroj: Statistická ročenka Olomouckého kraje 2008, 2009. ČSÚ.

Nejnižší počet obyvatel na 1 km² v Olomouckém kraji má, jak již vyplývá z jeho názvu a poslání, Vojenský újezd Libavá. Velmi nízká hustota zalidnění pod 50 obyvatel na 1 km² je ve správních obvodech Hanušovice, Javorník a Moravský Beroun. Mezi silně postižené regiony dále patří správní obvod Zlaté Hory, Konice, Jeseník a Šternberk. Obecně se jedná o území s vyšším podílem lesních pozemků a rozdrobenou sídelní strukturou. Hlavní příčinou nízké hustoty zalidnění je nízký a stále klesající počet obyvatel. Počet obyvatel klesá nejen z důvodu nízké porodnosti, ale také z důvodu migrace obyvatelstva. Jednou z příčin migrace může být vysoká míra nezaměstnanosti v těchto regionech.

Čtyři správní obvody mají hustotu osídlení větší, než je celorepublikový průměr. Jedná se o Prostějov, Hlubočky, Přerov a Olomouc. Příčinou těchto vysokých hodnot je existence populačně velkých měst na území těchto obvodů. Nej hustěji je osídlen správní obvod Olomouc s hustotou osídlení více jak dvojnásobnou než celorepublikový průměr.

8.1.7 Úbytek obyvatel v letech 1998 – 2008

Od roku 2006 přibývá počet obyvatel v České republice nejen imigrací, ale také díky kladným přirozeným přírůstkům. V Olomouckém kraji byl v roce 2008 zaznamenán přirozený přírůstek (1,1 ‰) a migrační úbytek (0,5 ‰). Ve srovnání se stavem v roce 1998 tedy došlo k úbytku počtu obyvatel přibližně o 5 000. Úbytek počtu obyvatel byl zaznamenán ve většině správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem, což ovlivňuje stále nižší hustotu osídlení v těchto regionech.

Tabulka 9: Úbytek obyvatel v letech 1998 – 2008

Kód POÚ	Název POÚ	Počet obyvatel v roce 1998	Počet obyvatel v roce 2008	Rozdíl (%) 2008 - 1998
71079	Vojenský újezd Libavá	1 308	1 149	-12,16
71111	Hanušovice	8 646	8 028	-7,15
71071	Hlubočky	4 677	4 424	-5,41
71102	Moravský Beroun	3 848	3 658	-4,94
71023	Zlaté Hory	7 289	6 947	-4,69
71022	Jeseník	22 673	21 844	-3,66
71031	Konice	11 707	11 297	-3,50
71092	Přerov	73 592	71 963	-2,21
71101	Šternberk	20 665	20 263	-1,95
71112	Šumperk	65 425	64 161	-1,93
71091	Kojetín	12 708	12 479	-1,80
71131	Zábřeh	34 190	33 597	-1,73
71021	Javorník	12 791	12 613	-1,39
71041	Lipník nad Bečvou	15 668	15 457	-1,35
71061	Mohelnice	18 867	18 727	-0,74
71011	Hranice	35 051	34 823	-0,65
71121	Uničov	23 177	23 071	-0,46
71082	Prostějov	90 025	90 180	0,17
71051	Litovel	23 435	23 627	0,82
71072	Olomouc	153 261	155 147	1,23
71081	Němčice nad Hanou	8 459	8 682	2,64
x	Olomoucký kraj	647 462	642 137	-0,82
x	Česká republika	10 289 621	10 467 542	1,73

Zdroj: Demografická ročenka správních území obcí s pověřeným obecním úřadem 1995 až 2008. ČSÚ.

Pouze ve čtyřech správních obvodech došlo mezi lety 1998 a 2008 k růstu počtu obyvatel. Největší relativní přírůstek měl správní obvod Němčice nad Hanou (2,64 ‰), největší absolutní přírůstek pak správní obvod krajského města Olomouc. Zatímco důvodem nárůstu počtu obyvatel u obvodu Němčice nad Hanou je zejména migrační přírůstek v posledních dvou letech (okolo 10 ‰), v Olomouci dochází v posledních letech jak k migračním, tak přirozeným přírůstkům. Mírně se zvýšil počet obyvatel také ve správních obvodech Prostějov a Litovel.

Ve všech ostatních správních obvodech došlo mezi lety 1998 a 2008 k úbytku počtu obyvatel. Nejvíce postiženými regiony z hlediska úbytku obyvatel jsou správní obvody Vojenský újezd Libavá, Hanušovice, Hlubočky, Moravský Beroun, Zlaté Hory, Jeseník, Konice a Přerov. Hlavním důvodem poklesu počtu obyvatel v těchto regionech je úbytek obyvatel stěhováním. Malé přirozené přírůstky přitom nemohou migrační úbytek vyrovnat. Například ve správním obvodu Hanušovice byl v roce 2008 přirozený přírůstek 1,4 ‰ a migrační úbytek 8,4 ‰.

8.1.8 Věkové složení obyvatelstva v letech 1998 a 2008

S úbytkem počtu obyvatel úzce souvisí také věkové složení obyvatelstva. Zatímco díky nízké porodnosti ubývá dětské složky populace (0 – 14 let), nejen lepší podmínky zdravotní péče mají za následek růst podílu seniorů (nad 65 let) na populaci jako celku. Tento trend je vidět na úrovni celé republiky, v Olomouckém kraji i v jednotlivých správních obvodech obcí s pověřeným obecním úřadem. Zatímco v roce 1998 byla situace v Olomouckém kraji ve srovnání s hodnotami za celou Českou republiku lepší (vyšší podíl dětské složky a nižší podíl seniorů), v roce 2008 došlo k vyrovnání podílu dětské složky a převýšení podílu seniorů.

Tabulka 10: Věkové složení obyvatelstva v letech 1998 a 2008

Kód POÚ	Název POÚ	Podíl obyvatel v roce 1998		Podíl obyvatel v roce 2008		Rozdíl mezi věkovou strukturou dětí a seniorů v roce 2008 (v procentních bodech)
		0 - 14	65+	0 - 14	65+	
71092	Přerov	16,74	13,56	13,31	16,15	2,84
71031	Konice	17,22	16,21	14,07	16,51	2,44
71082	Prostějov	16,53	14,81	13,99	15,97	1,98
71072	Olomouc	16,69	13,98	13,87	15,27	1,40
71051	Litovel	17,20	14,19	14,19	15,18	0,99
71112	Šumperk	17,25	13,25	14,35	15,15	0,81
71061	Mohelnice	18,47	12,51	14,07	14,57	0,50
71091	Kojetín	17,56	14,12	14,98	15,43	0,46
71101	Šternberk	16,95	13,20	14,17	14,62	0,45
71041	Lipník nad Bečvou	18,61	13,84	14,51	14,94	0,43
71121	Uničov	18,05	11,97	14,32	14,69	0,38
71071	Hlubočky	16,81	11,65	14,40	14,69	0,29
71131	Zábřeh	18,73	12,32	14,50	14,75	0,25
71023	Zlaté Hory	18,86	11,14	13,98	14,16	0,19
71022	Jeseník	17,99	10,98	13,76	13,47	-0,29
71011	Hranice	18,94	12,38	15,04	14,13	-0,91
71081	Němčice nad Hanou	17,65	14,45	15,66	14,71	-0,96
71021	Javorník	18,47	12,93	15,06	13,74	-1,32
71111	Hanušovice	20,16	10,65	15,11	12,99	-2,12
71102	Moravský Beroun	21,49	8,91	15,39	10,52	-4,87
71079	Vojenský újezd Libavá	-	-	17,49	5,74	-11,75
x	Olomoucký kraj	17,32	13,44	14,13	15,13	1,00
x	Česká republika	17,02	13,72	14,14	14,87	0,73

Zdroj: Demografická ročenka správních území obcí s pověřeným obecním úřadem 1995 až 2008. ČSÚ.

Za posledních deset let se ve všech správních obvodech obcí s pověřeným obecním úřadem výrazně změnily podíly ve věkové struktuře obyvatelstva. Zatímco v roce 1998 věková skupina dětí ve věku 0 – 14 let tvořila 16 % – 22 % populace, v roce 2008 došlo k poklesu podílu této věkové skupiny v průměru přibližně o tři procentní body. Dětská složka populace tedy již není populačně větší než skupina obyvatel starších než 65 let, ale došlo k vyrovnání těchto skupin obyvatelstva. Tato situace je obdobná jako v celé České republice.

Silně postiženými regiony z hlediska věkového složení obyvatelstva jsou správní obvody Přerov, Prostějov, Konice a Olomouc, ve kterých rozdíly v podílech dětské složky populace a seniory překročily 1 procentní bod v roce 2008. Nadále převažuje dětská složka populace nad skupinou seniorů ve správních obvodech Vojenský újezd Libavá, Moravský Beroun, Hanušovice, Javorník, Němčice nad Hanou, Hranice a Jeseník.

8.1.9 Stárnutí obyvatel v letech 1998 a 2008

Nízká porodnost společně se zvyšující se nadějí dožití má za následek stárnutí populace, které je v současnosti důležitým demografickým procesem charakteristickým pro celou Českou republiku. K měření stárnutí obyvatel je využit ukazatel index stárí, který udává poměr dětské složky (dětí do věku 14 let) v populaci k obyvatelstvu v poproduktivním věku (osoby starší 65 let). Index stárí v posledních deseti letech stále roste, což dokazují hodnoty za Českou republiku, Olomoucký kraj i jednotlivé správní obvody obcí s pověřeným obecním úřadem. V České republice i Olomouckém kraji přesahuje index stárí v roce 2008 hodnotu 100, což znamená, že na 100 dětí ve věku 0 – 14 let připadá více než 100 osob ve věku 65 a více let. Ukazatel průměrné úrovně vůči ČR použitý k hodnocení míry postižení jednotlivých regionů je vyjádřen vzorcem:

$$\text{průměrná úroveň vůči ČR} = \frac{\text{index stárí v POÚ v roce 1998} + \text{index stárí v POÚ v roce 2008}}{\text{index stárí v ČR v roce 1998} + \text{index stárí v ČR v roce 2008}}$$

Tabulka 11: Stárnutí obyvatel v letech 1998 a 2008

Kód POÚ	Název POÚ	Index stárí v roce 1998	Index stárí v roce 2008	Průměrná úroveň vůči ČR
71031	Konice	94,1	117,4	1,14
71082	Prostějov	89,6	114,2	1,10
71092	Přerov	81,0	121,4	1,09
71072	Olomouc	83,8	110,1	1,04
71051	Litovel	82,5	107,0	1,02
71091	Kojetín	80,4	103,0	0,99
71112	Šumperk	76,8	105,6	0,98
71101	Šternberk	77,9	103,2	0,98
71041	Lipník nad Bečvou	74,4	102,9	0,95
71081	Němčice nad Hanou	81,8	93,9	0,95
71071	Hlubočky	69,3	102,0	0,92
71061	Mohelnice	67,7	103,5	0,92
71121	Uničov	66,3	102,6	0,91
71131	Zábřeh	65,8	101,7	0,90
71021	Javorník	70,0	91,2	0,87
71023	Zlaté Hory	59,1	101,3	0,86
71011	Hranice	65,3	93,9	0,86
71022	Jeseník	61,1	97,9	0,86
71111	Hanušovice	52,8	86,0	0,75
71102	Moravský Beroun	41,5	68,4	0,59
71079	Vojenský újezd Libavá	-	32,8	0,35
x	Olomoucký kraj	77,6	107,1	0,99
x	Česká republika	80,6	105,1	1,00

Zdroj: Demografická ročenka správních území obcí s pověřeným obecním úřadem 1995 až 2008. ČSÚ.

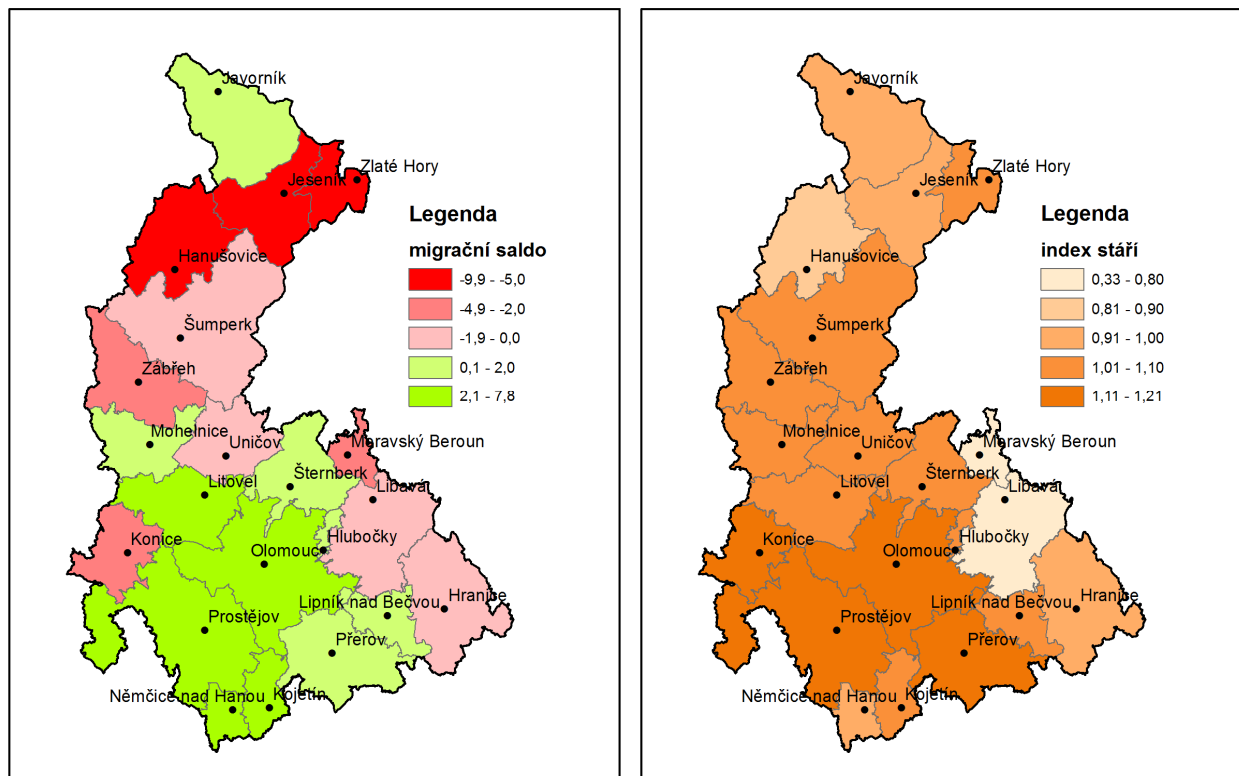
Index stárí vzrostl mezi roky 1998 a 2008 ve všech správních obvodech obcí s pověřeným obecním úřadem. Pouze v sedmi správních obvodech (Vojenský újezd Libavá, Moravský Beroun, Hanušovice, Javorník, Němčice nad Hanou, Hranice a Jeseník) převyšoval v roce 2008 počet dětí počet seniorů, a index stárí byl tedy nižší než 100.

Nejvíce postiženými regiony z hlediska stárnutí populace jsou správní obvody Konice, Prostějov, Přerov, Olomouc a Litovel. Nelze však zapomenout na skutečnost, že v některých správních obvodech jsou zřízena sociální zařízení pro seniory, jako jsou domovy důchodců, penziony pro důchodce a domy s pečovatelskou službou, což může mírně zkreslit hodnotu indexu stárí.

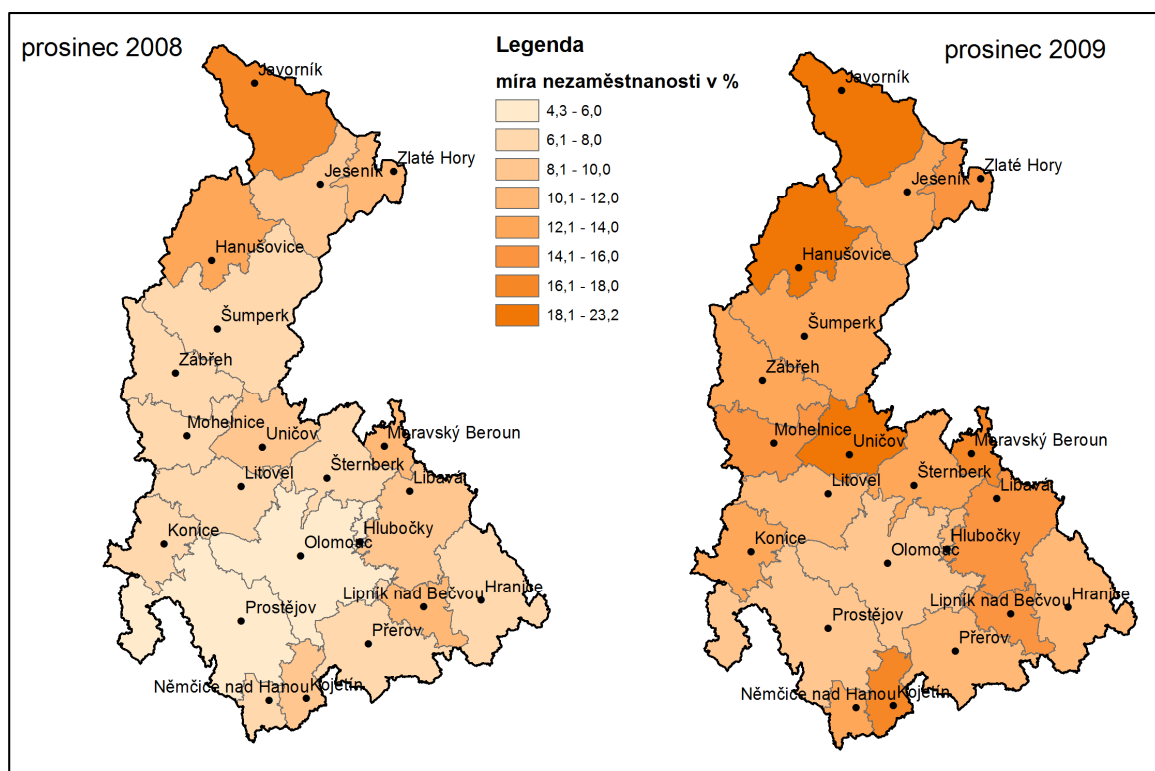
8.2 Mapové přílohy

8.2.1 Migrační saldo a index stáří ve správních obvodech POÚ Olomouckého kraje

Poznámka: Index stáří zde uvádí podíl počtu obyvatel starších 65 let na 1 dítě ve věku 0 – 14 let.

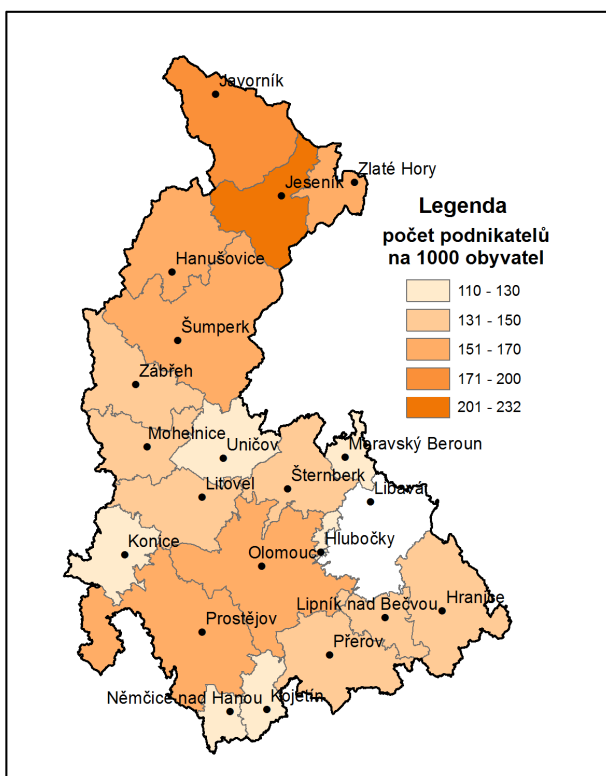
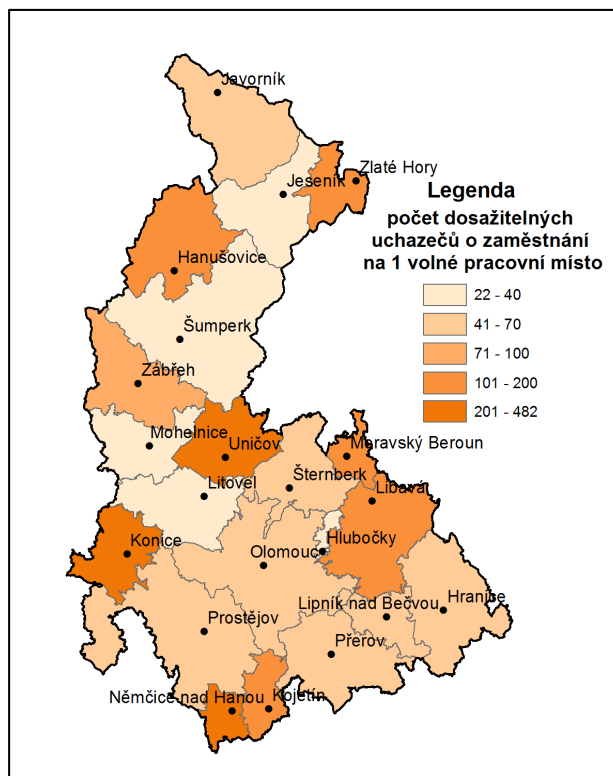
8.2.2 Míra nezaměstnanosti ve správních obvodech POÚ Olomouckého kraje

8.2.3 Počet dosažitelných uchazečů o zaměstnání na 1 volné pracovní místo a podnikatelská aktivita ve správních obvodech POÚ Olomouckého kraje

8.2.4 Zaměstnanost v průmyslu a zemědělství ve správních obvodech POÚ Olomouckého kraje

